

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΟΝ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ
Διδάκτορος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ν. Καλιφορνίας

Ἡ ἀρξασμένη ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις καὶ τὰ λαμβανόμενα μέτρα διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας εἰς τὴν χώραν μας, καθιστοῦν ἐπίκαιρον καὶ ἐνδιαφέρουσαν τὴν ἀνάλυσιν ἄλλοδαπῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων. Διὰ τὰ ἑλληνικὰ προβλήματα ἀπαιτοῦνται βεβαίως ἑλληνικαὶ λύσεις καὶ ὄχι ἀπλαῖ ἀντιγραφαὶ ξένων πρὸς τὴν ἱστορίαν, τὴν πνευματικὴν παράδοσιν καὶ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας συστημάτων. Παραλλήλως ὅμως ἡ πλουσία ἐμπειρία δεδοκιμασμένων ἤδη ἐπὶ μακρὸν ἄλλοδαπῶν μεθόδων καὶ συστημάτων ἐκπαιδεύσεως δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῖται καὶ ἡ χρησιμότης τῆς εἶναι αὐτονόητος.

Εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον ἐπιχειρεῖται μίᾳ περιγραφικῇ παρουσίᾳ τοῦ Ἀμερικανικοῦ συστήματος ἀνωτάτης παιδείας, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν εὐρύτεραν κατηγορίαν τοῦ Ἀγγλοσαξωνικοῦ συστήματος καὶ τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους : *Πρῶτον*, εἶναι εὐρύτατα διαδεδομένον καὶ ἐφαρμόζεται, μετὰ τινων παραλλαγῶν, εἰς ὅλας τὰς ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας ὡς καὶ πολλὰ νέα κράτη, ἰδίως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπεσπᾶσθησαν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς κυριαρχίας (Πακιστάν, Ἰνδία, Γκάνα κλπ.). *Δεύτερον*, εἶναι σύστημα τὸ ὁποῖον θεωρεῖται εὐέλικτον καὶ προσαρμόσιμον πρὸς μεταβαλλομένης συνθήκας καὶ ἀνάγκας μιᾶς ἀναπτυσσομένης οἰκονομίας. *Τρίτον*, διότι διαφέρει οὐσιωδῶς εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν παγίως τὰ πρότυπα τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιχειρηθεισῶν κατὰ καιροὺς ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν κατακριθῆ — δικάως ἢ ἀδίκως — ὡς ὑπαίτια τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματός μας, νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς μας. *Τέταρτον*, τέλος, διότι δὲν εἶναι ἀρκετὰ γνωστὸν εἰς τὸ εὐρύτερον κοινὸν καὶ εἰς πολλὰ σημεῖα ὑπάρχει παραγνώρισις καὶ ἐσφαλμένα ἐντυπώσεις περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τὴν μορφολογίαν τοῦ συστήματος.

I. Γενικά χαρακτηριστικά

Πέντε γενικῶς εἶναι τὰ κύρια χαρακτηριστικά τοῦ συστήματος ἀνωτάτης ἐκπαίδευσως τῶν Η.Π.Α. :

Πρακτικαὶ κατευθύνσεις. Συγκρίσεις μεταξύ τῶν εὐρωπαϊκῶν συστημάτων καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τονίζουν μετ' ἐμφάσεως ὅτι ἐν Ἀμερικῇ ἡ ἐκπαίδευσις ἀκολουθεῖ πρακτικὸν χαρακτήρα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦντα, ὅπου ὁ θεωρητικὸς χαρακτήρ προέχει. Ἡ τοιαύτη διάκρισις ὀδηγεῖ πολλάκις εἰς ἐσφαλμένας κρίσεις περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ πρακτικοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀμερικανικοῦ συστήματος καὶ ἐν πολλοῖς εἰς ὑποτίμησιν αὐτοῦ. Δημιουργεῖται, με ἄλλας λέξεις, ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἐν Ἀμερικῇ τὰ πανεπιστήμια ἀσχολοῦνται με θέματα τῆς ἀρμοδιότητος τῶν παρ' ἡμῖν κατωτέρων τεχνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ ὅτι ἀνωτέρας ποιότητος διδασκτέα ὕλη ἔχει ἐξοβελισθῆ ἀπὸ τὰ προγράμματά των. Τοῦτο ἀποτελεῖ πλήρη παραγνώρισιν τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν πρακτικῶν κατευθύνσεων τῆς ἀμερικανικῆς παιδείας. Διὰ τῶν ὄρων «πρακτικαὶ κατευθύνσεις» ἢ «τεχνικὴ ἐκπαίδευσις» νοεῖται ἡ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ πανεπιστήμιον σύνθεσις θεωρίας καὶ πράξεως. Ἀντιθέτως, παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ ἡ ἄποψις ὅτι ἡ μὲν θεωρία θὰ πρέπει νὰ διδάσκηται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ δὲ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ αὐτῆς νὰ ἐπαφίηται εἰς τὸν ἀπόφοιτον, ὅστις διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ πείρας καὶ ἱκανοτήτων θὰ δύναται νὰ ἐφαρμόζη τὰ θεωρητικὰ δόγματα εἰς τὰ καθ' ἡμέραν προβλήματα τοῦ κλάδου των. Οὕτω, τὸ μὲν θεωρητικὸν σκέλος ἀναπτύσσεται με ἐπιστημονικότητα, ἐνῶ ὁ τομεὺς τῆς ἐφαρμογῆς, ὅστις τυγχάνει καὶ ὁ σπουδαιότερος, παραμένει ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἐπιστήμης στερούμενος συστηματικῆς ἐξετάσεως καὶ συνδέσεως με τὸ θεωρητικὸν σκέλος. Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῆς σπουδαιότητος τῆς διακρίσεως ταύτης καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἀληθὴς ἐννοια τοῦ ὄρου «Πρακτικὴ κατεύθυνσις».

Ἀντιθέτως πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κρατοῦντα, αἱ ἐννοιαὶ τόσον τῆς πρακτικῆς κατευθύνσεως ὅσον καὶ τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσως ἔχουν τοποθετηθῆ ἐπὶ πολὺ εὐρυτέρας βάσεως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπως ἄλλωστε καὶ εἰς ὅλας τὰς προηγμένας βιομηχανικὰς χώρας. Τεχνικὴ ἐκπαίδευσις νοεῖται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων εἰς τὸν καθημερινὸν βίον καὶ θεωρεῖται συνώνυμος τῆς ἐφηρμοσμένης ἐπιστήμης. Εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ οἰκονομικὴ θεωρία, ἀναλύουσα ἀφηρημένως τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις, οἰκοδομεῖ ὠρισμένα θεωρήματα ὡς τὸ τοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως, ἐλαστικότητος τῆς ζητήσεως, ὀριακῆς ἀξίας, ροπῆς πρὸς καταβάλλωσιν κλπ. Τὰ ὡς ἄνω θεωρήματα ἔχουν μεγάλην ἀξίαν διὰ τὰς λειτουργούσας ἐμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις ἐὰν δύνανται αὐταὶ νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ ὡς ἄνω συμπεράσματα εἰς τὸν οἰκονομικὸν των προγραμματισμὸν καὶ τὰς καθ' ἡμέραν ἀποφάσεις τῶν διοικητικῶν των ὀργάνων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ μεγάλαὶ καὶ μεσαῖαι ἐπιχειρήσεις τῶν προηγμένων χωρῶν διαθέτουν ἀρτίως ἐξωπλισμένα τμήματα ἐρεῦνης τῆς ἀγορᾶς (Market Research), Προγραμματισμοῦ κλπ., τὰ ὁποῖα, ἐφαρμόζοντα γνώσεις καὶ μεθόδους

τῆς οικονομικῆς, διοικητικῆς, ψυχολογίας, κοινωνιολογίας καὶ στατιστικῆς ἀναλύουν τὰς μελλοντικὰς ἀνάγκας τῆς ἀγορᾶς, τὰς πιθανὰς ἐξελίξεις τῶν τιμῶν κλπ. ἐπὶ τῇ βράσει τῶν ὁποίων τὰ διοικητικὰ ὄργανα τῶν ἐν λόγῳ ἐπιχειρήσεων προγραμματίζουν τὴν οικονομικὴν των δραστηριότητα.

Μεταξὺ θεωρίας καὶ ἐφαρμογῆς παρεμβάλλεται μία σειρά μεθόδων ἐρεύνης καὶ ἀναλύσεως διὰ τῶν ὁποίων τὰ θεωρητικὰ δόγματα καθίστανται ἐφαρμόσιμα εἰς τὰς καθημερινὰς σχέσεις. Ὁ οικονομολόγος ὁ ὁποῖος ἐργάζεται, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὸ τμήμα ἐρεύνης τῆς ἀγορᾶς, δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ γνωρίζη μόνον τὴν οικονομικὴν θεωρίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζη μεθόδους συντάξεως, διανομῆς, ταξινομήσεως, ἀναλύσεως κλπ. ἐρωτηματολογίων, ποσοτικῆς ἀναλύσεως γλωσσικῶν κειμένων, στατιστικῆς ἀναλύσεως καὶ ὑπολογισμοῦ, πηγὰς πρωτογενῶν πληροφοριῶν, μεθοδολογίαν τῆς κοινωνικῆς καὶ ψυχολογικῆς ἐρεύνης κλπ.

Τὸ σύνολον ὄλων αὐτῶν τῶν γνώσεων, αἵτινες παρεμβάλλονται μεταξὺ θεωρίας καὶ πράξεως καὶ αἱ ὁποῖαι παρ' ἡμῖν καλοῦνται, ὀρθῶς, ἐφηρμοσμένη ἐπιστήμη, ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς «πρακτικῆς κατευθύνσεως» ἢ, κατ' ἄλλους, τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τεχνικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ νοῆται συνώνυμος μὲ τὴν ἐφηρμοσμένην ἐπιστήμην καὶ καλύπτει ὅλας τὰς ἐφαρμογὰς τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ τὰς πλεόν ἀπλᾶς ὑδραυλικὰς καὶ ἠλεκτρολογικὰς ἐγκαταστάσεις μέχρι τὰς πλεόν συνθέτους ἐφαρμογὰς τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας. Συνεπῶς ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς μία πυραμὶς ἐπαλλήλων ἐπιπέδων ἐκπαιδεύσεως διήκουσα τὸ ὅλον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ἀπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου συμπεριλαμβανομένου.

Ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας δὲν ἀποτελεῖ ἀπόφυσιν ἀλλὰ τὴν κυρίαν σπονδυλικὴν στήλην τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τῆς συστήματος.

Κοινωνικὴ εὐθύνη. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦν δόγμα «ἡ ἐπιστήμη διὰ τὴν ἐπιστήμην», συνεπεῖα τοῦ ὁποῖου τὰ μὲν ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα θὰ πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται μὲ γενικά, ἀπρόσωπα καὶ ἀφηρημένα θεωρητικὰ σχήματα, ἡ δὲ εὐθύνη τῆς βελτιώσεως τῶν ὄρων τῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς θὰ πρέπει νὰ ἀνήκη εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ τὰ πολιτικὰ κόμματα, ἐν Ἀμερικῇ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀνέλαβον εὐθύνην καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦτον. Οὕτως, ἡ ἀρχὴ «Service to the Community» ἐρμηνεύεται ὡς εὐθύνη τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων νὰ ἀναλαμβάνουν πρωτοβουλίας καὶ νὰ προσαρμύζουν τὰ προγράμματα ἀναλόγως τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν ἢ προβλεπομένων μελλοντικῶν προβλημάτων τῆς χώρας ἐν τῷ πλαισίῳ μιᾶς συνεχοῦς βελτιώσεως τῶν οικονομικῶν, κοινωνικῶν, τεχνικῶν, πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν συνθηκῶν αὐτῆς καὶ εἰδικώτερον τῆς περιοχῆς, ἣν ἕκαστος ἐξυπηρετεῖ. Μερικὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ἐνδεικτικὰ τοῦ πνεύματος τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης. Οὕτως, ὅταν τὸ πρόβλημα τῶν ὄρων διαβιώσεως εἰς τὰς πόλεις, συνεπεῖα τῆς ἀσυστηματοποιήτου ἀναπτύξεώς των, κατέστη ὀξύ, τὰ περισσότερα τῶν πανεπιστημίων ἱδρυσαν ἕδρας ἀστικῆς ἀναπτύξεως

(urbanization), αστικοῦ καὶ περιφερειακοῦ προγράμματος (city and regional planning), διοικήσεως μεγάλων πολεοδομικῶν συγκροτημάτων (administration of metropolitan areas), κλπ., συνέστησαν κέντρα ἐρευνῶν πρὸς συστηματικὴν μελέτην τῶν σχετικῶν προβλημάτων, προέβησαν εἰς ἐκδόσεις τῶν πορισμάτων τῶν ἐν λόγῳ μελετῶν καὶ συνεκάλεσαν τοπικὰς καὶ περιφερειακὰς διασκέψεις καὶ συνέδρια τῇ συμμετοχῇ καθηγητῶν, εἰδικῶν ἐρευνητῶν καὶ ἡγετικῶν στελεχῶν (δημάρχων, δημοσίων ὑπαλλήλων, προέδρων ἐπιμελητηρίων κλπ.). Ὅταν μεταπολεμικῶς διεφάνησαν αἱ μεγάλαι προοπτικαὶ τοῦ αὐτοματισμοῦ καὶ τῆς μηχανοποιήσεως τῶν ἐργασιῶν γραφείου, λογιστικῆς ἀποθηκῶν, ἐλέγχου παραγωγῆς κλπ. παρόμοιαι πρωτοβουλία ἀνελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἰδρῦθησαν εἰδικαὶ σχολαί, κέντρα, ἔδρα, ἐργαστήρια κλπ.

Πολιτικὴ καὶ διοικητικὴ ἀνεξαρτησία. Ἐν Ἀμερικῇ ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος εὐθύνης καὶ ἐξουσίας. Ἐφ' ὅσον τὰ πανεπιστήμια ἀνέλαβον τὴν εὐθύνην τῆς διαπιστώσεως τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τῆς προσαρμογῆς τῶν προγραμμάτων ἀναλόγως πρὸς τὰ προβλήματα ταῦτα, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἐξουσίαν νὰ πράττωσι τοῦτο ἐλευθέρως ἄνευ πολιτικῶν δεσμεύσεων καὶ γραφειοκρατικῶν περιορισμῶν. Παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας (academic freedom) ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι οἱ καθηγηταὶ δύνανται νὰ διδάσκωσιν ἀπὸ τῆς ἔδρας ἐλευθέρως χωρὶς τὸ κείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν νὰ ὑπόκειται εἰς λογοκρισίαν ἢ οἰονδήποτε κυβερνητικὸν ἔλεγχον. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐπικρατεῖ ἐπίσης εἰς Η.Π.Α. Πέραν τούτου, ἐν τούτοις, ἡ τοιαύτη ἐλευθερία ἐκρίθη ἀνεπαρκῆς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὰ πανεπιστήμια τὴν ἀναγκαίαν εὐελίξιαν προσαρμογῆς τῶν προγραμμάτων τῶν ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον πλήρη πολιτικὴν ἐλευθερίαν καὶ διοικητικὴν ἀνεξαρτησίαν, ἰδίᾳ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν οικονομικῶν πόρων, τὴν ἴδρυσιν νέων ἐδρῶν κλπ. Οὕτως, ἡ διοικητικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία τῶν πανεπιστημίων ἔχει κατοχυρωθῆ πλήρως.

Ὄρθολογικὴ ὀργάνωσις «ἐπιχειρηματικοῦ» τύπου. Γενικῶς εἰς Η.Π.Α. τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα διακρίνονται εἰς ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια. Τὰ μεγαλύτερα καὶ πλέον ὀνομαστὰ πανεπιστήμια ὡς τοῦ Yale, Stanford, Southern, California, George Washington, Georgetown, Chicago, Boston, Columbia, Cornell, New York, Syracuse, Pennsylvania, Pittsburg, Harvard, Princeton κλπ. τυγχάνουσιν ἰδιωτικὰ πανεπιστήμια. Ἀλλὰ καὶ τὰ καλούμενα δημόσια πανεπιστήμια ὡς τῆς Alabama, California, Colorado, Illinois, Indiana, Kansas, Rutgers, Ohio, Texas κλπ. ἀπολαμβάνουσιν ἐπίσης πλήρους πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς ἀνεξαρτησίας. Ἡ μόνη διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐπιχορηγοῦνται ὑπὸ κρατικῶν προϋπολογισμῶν. Καὶ τὰ κρατικὰ ὁμοῦς πανεπιστήμια λαμβάνουσι μέγα μέρος τῶν ἐσόδων τῶν ἀπὸ κληροδοτήματα ἰδιωτῶν, διδάκτρα μαθητῶν, συμβάσεις μὲ ἰδιωτικούς καὶ δημοσίους ὀργανισμούς πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, ἀμοιβὰς δι' ἐρεῦνας ἐνεργουμένας διὰ λογαριασμὸν τοιούτων ὀργανισμῶν, κλπ.

Εἰς τὸν Πίνακα Α' παρουσιάζεται ἡ σύνθεσις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν

Π Ι Ν Α Κ Α

Ἀριθμὸς Σπουδαστῶν καὶ Καθηγητῶν, Διάρθρωσις ἑσόδων - ἐξόδων καὶ ἄλλα στατιστικὰ στοιχεῖα Ἀνωτάτων Σχολῶν καὶ Πανεπιστημίων Η.Π.Α. κατὰ τὸ 1960

I.	Ἀριθμὸς Κολλεγίων καὶ Πανεστημίων		
	Δημόσια	701	
	Ἰδιωτικά	1.307	
	Σύνολον	<u>2.008</u>	
II.	Ἀριθμὸς Σπουδαστῶν (1958)	2.899.565	
III.	Διδακτικὸν προσωπικὸν (Καθηγηταὶ - Ὑφηγηταὶ)	344.525	
IV.	Σχέσεις Σπουδαστῶν πρὸς καθηγητὰς	8 : 1	
V.	ΕΞΟΔΑ	\$	%
	1. Δίδακτρα Φοιτητῶν	934.203.000	14,9
	2. Ἔσοδα κληροδοτημάτων	181.585.000	2,9
	3. Ἐπιχορηγήσεις Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως	707.049.000	11,3
	4. Ἐπιχορηγήσεις Πολιτειῶν	1.138.454.000	18,2
	5. Ἐπιχορηγήσεις Δήμων καὶ Κοινοτήτων	129.324.000	2,1
	6. Ἰδιωτικά δωρεὰ καὶ ἐπιχορηγήσεις	324.426.000	5,2
	7. Ἔσοδα ἐξ ἔρευνῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν δραστηριοτήτων	317.472.000	5,1
	8. Ἐπιχειρηματικὰ ἔσοδα (Βιβλιοπωλεῖα, Ἔστιατόρια κλπ.)	908.874.000	14,5
	9. Ἐπιχορηγήσεις δι' ἐπεκτάσεις ἐγκαταστάσεων	1.290.673.000	20,6
	10. Δωρεὰ περιουσίας (ἀκίνητα κλπ.)	329.911.000	5,2
	Σύνολον	<u>6.261.971.000</u>	<u>100,0</u>
VI.	ΕΞΟΔΑ		
	1. Ἔσοδα Διοικήσεως καὶ Γενικὰ Ἔξοδα	473.945.000	8,8
	2. Ἀμοιβαὶ διδακτικῆ καὶ ἐπιστημονικῆ προσωπικοῦ - ἔσοδα λειτουργίας ἐργαστηρίων	2.193.379.000	40,6
	3. Βιβλιοθήκαι	109.715.000	2,0
	4. Συντήρησις κτιρίων καὶ ἐγκαταστάσεων	406.226.000	7,5
	5. Γενικαὶ ἐκπαιδευτικαὶ δραστηριότητες	245.894.000	4,5
	6. Ἔσοδα λειτουργίας παραρτημάτων	175.256.000	3,2
	7. Ἔσοδα ἐπιχειρηματικῶν δραστηριοτήτων (Ἔστιατόρια, Τυπογραφεῖα κλπ.)	775.316.000	14,3
	8. Ὑποτροφία - Βοηθήματα πρὸς Σπουδαστὰς	129.935.000	2,4
	9. Ἐπέκτασις ἐγκαταστάσεων	896.918.000	16,7
	Σύνολον	<u>5.406.584.000</u>	<u>100,0</u>

Πηγή: U. S. Department of Commerce, Bureau of the Census, *Statistical Abstract of the United States*, 1962, σελ. 132.

Π Ι Ν Α Κ Η Β'

Ἀνάλυσις ἐσόδων Πανεπιστημίου Νοτίου Καλιφορνίας
κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1959 — 1960

ΣΥΝΟΛΟΝ ΕΣΟΔΩΝ \$ 19.750.000

Κατανομή :

Δίδακτρα		49 %
Ἐπιχορηγήσεις δι' εἰδικὰς ἐρεῦνας :		
Κυβερνητικαὶ ἐπιχορηγήσεις	19 %	
Ἰδιωτικῶν Ἐπιχειρήσεων	3 %	
Κοινωνικῶν Ἰδρυμάτων	2 %	
Συλλόγου Ἀποφοίτων	2 %	
Ἄλλων	2 %	28 %
Καθαρὰ ἔσοδα βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν :		
Ἐστιατόρια	3 %	
Βιβλιοπωλεῖον	5 %	
Οἶκος φοιτητοῦ	3 %	
Διάφορα	1 %	12 %
Πανεπιστημιακὰ Κλινικὰ καὶ Ἔργαστήρια		5 %
Κέρδη Ἀθλητικῶν Ἀγώνων		3 %
Ἔσοδα Περιουσίας		1 %
Διάφορα		2 %
	Σύνολον	100

Πηγή : Daily Trojan, April 6, 1959, σελ. 2.

Ἀμερικανικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνωτάτης Παιδείας, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι τὰ δίδακτρα τῶν φοιτητῶν, ἀνερχόμενα εἰς δολλάρια 332 κατὰ φοιτητὴν κατ' ἔτος, καλύπτουν μόνον τὸ 15 % τῶν ἐσόδων, ὅσον περίπου καὶ τὰ ἔσοδα ἐξ «ἐπιχειρηματικῆς» δραστηριότητος (ἐστιατόρια, βιβλιοπωλεῖα, κλπ.), ἐνῶ αἱ κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις καλύπτουν ὑπερδιπλάσιον ποσὸν ἤτοι 31,6 %. Εἰς τὸν Πίνακα Β' παρουσιάζεται ἡ σύνθεσις ἐσόδων ἐνὸς ἰδιωτικοῦ πανεπιστημίου ὅπου καὶ πάλιν τὰ δίδακτρα τῶν φοιτητῶν καλύπτουν τὸ 49 % τῶν ἐσόδων, αἱ κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις τὸ 20 % καὶ τὰ ἔσοδα «ἐπιχειρηματικῆς» δραστηριότητος τὸ 16 %.

Ἡ ἀρχὴ τῆς οἰκονομικῆς καὶ διοικητικῆς ἀνεξαρτησίας δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πόρων ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν αὐτῶν. Τὸ κράτος, πέραν ὠρισμένων ἐπιχορηγήσεων δι' εἰδικούς σκοπούς ἢ ἐρεῦνας, οὐδεμίαν ἄλλην ἐνίσχυσιν παρέχει καὶ τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα ἔχουν τὴν εὐθύνην τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν λειτουργίαν των πόρων. Ἄντι νὰ ἀναμένουν μοιρολατρικῶς τὴν ἐκ τοῦ Κράτους βοήθειαν καὶ νὰ ἀναλίσκωνται εἰς τὴν ἑπαίτειαν τῆς «κρατικῆς στοργῆς» ὀργανοῦνται κατὰ

τρόπον σύγχρονον και ὀρθολογικόν, ἀναπτύσσονται βάσει καλῶς μελετημένων προγραμμάτων ἐπεκτάσεως τῆς δραστηριότητός των, ἐκμεταλλεύονται ὀρθολογικῶς τὴν περιουσίαν και τοὺς πόρους αὐτῶν και τὸ σπουδαιότερον, ἀναζητοῦν κατὰ τρόπον συστηματικόν και ἀποφασιστικόν νέους πόρους. Διερευνοῦν τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, προβλέπουν μελλοντικὰς ἐξελίξεις και ἀναζητοῦν νέους τομεῖς δραστηριότητος ἐκπαιδευτικῆς και ἐρευνητικῆς. Αἱ ἀνησυχίαι των αὐται μετουσιοῦνται εἰς τὴν ἴδρυσιν νέων ἐδρῶν, κέντρων ἐρευνῶν, ἐργαστηρίων, ἀνάληψιν ἐρευνῶν κλπ. Τὰ ἀνώτατα ἴδρύματα ὑποβάλλουν εἰς τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας και ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις προτάσεις διὰ τὴν μετεκπαίδευσιν τοῦ προσωπικοῦ των, τὴν ἐρευναν θεμάτων κοινῆς ἐνδιαφέροντος ἢ τὴν ἐσωτερικὴν ἀναδιοργάνωσιν των. Διὰ τῆς δραστηριότητος ταύτης τὰ πνευματικὰ ἴδρύματα ἀποβαίνουν πρωτοπόροι τῆς ἀναπτύξεως και προόδου. Δραστηριοποιοῦν ἀνησυχίας, ὑποδεικνύουν νέους τρόπους ὀρθολογικῆς και ἐπιστημονικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων και διανοίγουν νέους ὀρίζοντας. Ὁ πρωτοποριακὸς οὗτος ρόλος ἀποδίδεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν τρόπον ὀργανώσεως και διοικήσεως τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων.

Ἄπαντα τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἴδρύματα, δημόσια και ἰδιωτικά, ἀκολουθοῦν κατὰ κανόνα ὁμοίομορφον σχῆμα ὀργανώσεως. Ἄνωτάτη ἀρχὴ εἶναι τὸ διοικητικὸν συμβούλιον (Board of Directors, Board of Regents, Board of Trustees κλπ.). Ἄνωτάτη ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἶναι ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπιστημίου. Συνήθως ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπιστημίου, ὅστις ἔχει εὐρυτάτας πρᾶγματι ἐξουσίας, εἶναι προσωπικότης μεγάλου κύρους και φήμης, ὡς, λ.χ., ὑπῆρξεν ὁ τ. πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Eisenhower εἰς τὸ Columbia University. Ὁ πρόεδρος βοηθεῖται ὑπὸ ὁμάδος ἀντιπροέδρων, ἕκαστος τῶν ὁποίων εἶναι ὑπεύθυνος δι' ὀρισμένον τομέα, ὡς λ.χ. ἀκαδημαϊκὰ θέματα, οἰκονομικά, σπουδαστικὰ ζητήματα (Vice - President of educational affairs, Vice - President of finance, Vice - President in charge with student affairs) κλπ. και ἄλλων ἀξιοματουχῶν ὡς Director of Admissions, Dean of Students, Chief Administrative Officer, κλπ. Ἐκάστη σχολὴ ἔχει τὸν κοσμήτορα αὐτῆς (Dean), ὡς ἀνώτατον ἐκτελεστικὸν ὄργανον βοηθούμενον ὑπὸ ὁμάδος ἀνωτάτων διοικητικῶν ὡς ὁ Διευθυντῆς Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν, ὁ Διευθυντῆς Κολλεγιακῶν σπουδῶν, ὁ Διευθυντῆς Κέντρων Ἐρευνῶν (Director of Graduate Studies, Director of Undergraduate Studies, Director of Research Centers) κλπ. Ἡ σύγκλητος ἐκάστης σχολῆς (Faculty), ἀποτελουμένη ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς, εἶναι τὸ κύριον ὄργανον προγραμματισμοῦ και συντονισμοῦ τῶν προγραμμάτων ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας.

Δεδομένου ὅτι ἡ διοίκησις μεγάλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων παρουσιάζει πολυσύνθετα προβλήματα ἀπαιτοῦντα ἐξαιρετικὸν διοικητικὸν τάλαντον και μακρόπνοον προγραμματισμόν, ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπιστημίου, οἱ κοσμήτορες τῶν σχολῶν και οἱ λοιποὶ ἀνώτατοι ἀξιοματουχοὶ τυγχάνουσι μόνιμοι ἢ διορίζονται ἐπὶ πολυετῆ θητεία, ἐξασφαλιζομένης οὕτω συνεχείας εἰς τὸ διοικητικὸν και ἐπιστημονικὸν ἔργον τῶν ἐν λόγῳ ἰδρυμάτων, ἐν ἀντι-

θέσει πρὸς τὸ ἡμέτερον σύστημα τῆς ἐτησίας ἐναλλαγῆς πρυτάνεων καὶ κοσμητόρων. Πέραν αὐτοῦ δέον νὰ κέκτηνται ἀναλόγου μορφώσεως καὶ ἐμπειρίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διοικητικοῦ αὐτῶν ἔργου.

Στενὴ ἐπαφὴ καὶ συνεργασία μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ κοινωνικῶν παραγόντων. Αἱ ἀρχαὶ τῆς πρακτικῆς κατευθύνσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης ἵνα ἐφαρμοσθοῦν ἐπιτυχῶς, καθιστοῦν ἀναγκαίαν τὴν στενὴν συνεργασίαν μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἀφ' ἑνὸς καὶ ὀργανισμῶν, ἐπαγγελματικῶν ἐνώσεων καὶ ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς ἀφ' ἑτέρου. Ἡ τοιαύτη συνεργασία ἐκδηλοῦται εἰς πλείστους τομεῖς. *Πρῶτον*, εἰς τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν ὡς εἴρηται ἰδρυμάτων διορίζονται ἐπιφανεῖς προσωπικότητες τοῦ ἐμποροβιομηχανικοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐπιστήμης. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει πολλάκις καὶ διὰ τὰς ἀνωτάτας διοικητικὰς θέσεις. *Δεύτερον*, Ἰδιωτικαὶ Ἐπιχειρήσεις καὶ Δημόσιοι Ὄργανισμοὶ συμβάλλονται μετὰ τῶν Πανεπιστημίων διὰ τὴν ἐπ' ἀμοιβῆν ἐκπαιδεύσιν ἢ μετεκπαιδεύσιν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν ἢ ἐπιχορηγοῦν προγράμματα κοινῶς ἐνδιαφέροντος. *Τρίτον*, τὸ αὐτὸ ἰσχύει διὰ τὰ κέντρα ἐρευνῶν. Ἰδιωτικοὶ καὶ Δημόσιοι Ὄργανισμοὶ ἀναθέτουσιν εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα μελέτας εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος. *Τέταρτον*, πολλοὶ ὀργανισμοὶ διαθέτουσιν ὠρισμένον ἀριθμὸν θέσεων διὰ πρακτικὴν ἐξάσκησιν φοιτητῶν (internships). *Πέμπτον*, πολλοὶ ὀργανισμοὶ ἀπονέμουσιν βραβεῖα εἰς ἀριστεύοντα φοιτητὰς ἢ διαθέτουσιν ἀριθμὸν θέσεων ἐκ τῶν προσλαμβανομένων ὑπαλλήλων τῶν πρὸς πλήρωσιν ὑπὸ ἀριστοῦχων ἀποφοίτων τῆ ὑποδείξει τῶν οἰκείων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων. *Ἐκτον*, ὠρισμένοι ὀργανισμοὶ χρηματοδοτοῦν ἐξ ὀλοκλήρου εἰδικὰ κέντρα ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐρευνῶν. Ἡ Remington Rand, ἐπὶ παραδείγματι, ἴδρυσεν παρὰ τῷ Πανεπιστημίῳ Νοτίου Καλιφορνίας τὸ Κέντρον Ἐρευνῶν καὶ Ἐκπαιδεύσεως εἰς τοὺς ἠλεκτρονικοὺς ἐγκεφάλους, ἢ I.B.M. ἔχει ἰδρύσει εἰς ἄλλα Πανεπιστήμια κ.λ.π.

Ἡ σημασία τῶν ὡς ἄνω σχέσεων μεταξὺ Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ Ἰδιωτικῶν Ἐπιχειρήσεων ἢ Δημοσίων Ὄργανισμῶν, καταφαίνεται ἐκ τῆς παρατιθεμένης εἰς τοὺς Πίνακας Α καὶ Β ἀναλύσεως. Οὕτως, ὁ Πίναξ Α περιέχει ἀνάλυσιν τῶν ἐσόδων ὅλων τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ ὁ Πίναξ Β τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νοτίου Καλιφορνίας. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐν λόγῳ πινάκων, μέρος μόνον τῶν ἐσόδων τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων προέρχεται ἐκ διδάκτρων τῶν σπουδαστῶν, ἐνῶ τὸ μεγαλύτερον μέρος καλύπτεται ἀπὸ ἐπιχορηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως ἢ Ἰδιωτικῶν Ὄργανισμῶν. Τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ πνεῦμα συνεργασίας μεταξὺ Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ Δημοσίων ἢ Ἰδιωτικῶν Ὄργανισμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν καλὴν ὀργάνωσιν τῆς διοικήσεως τῶν ἐν λόγῳ Πανεπιστημίων.

II. Ἐκπαιδευτικοὶ σκοποὶ καὶ μέθοδοι

Ἀνωτέρω περιεγράφησαν αἱ ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι διέπουν κυρίως τὰς σχέσεις τοῦ ἀμερικανικοῦ συστήματος ἀνωτάτης παιδείας πρὸς τὸν περιβάλλοντα αὐτὸ κόσμον καὶ αἱ ὁποῖαι συγκλίνουν εἰς μίαν εὐσυνείδητον καὶ μεθοδικὴν

προσπάθειαν τόσον προσαρμογῆς τοῦ συστήματος πρὸς τὰς μεταβαλλομένας συνθήκας καὶ ἀνάγκας μιᾶς ἐξελισσομένης κοινῶνίας, ὅσον καὶ πρωτοποριακῆς συμβολῆς του εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον τῆς χώρας.

Κατωτέρω θὰ ἐπιχειρήσωμεν μίαν ἐσωτερικὴν ἀνατομίαν τοῦ συστήματος ἐξετάζοντες τὴν ἀκαδημαϊκὴν δεοντολογίαν του καὶ τὰς ἐφαρμοζομένας παιδαγωγικὰς μεθόδους. Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ συστήματος εἰς τὸν τομέα τοῦτον εἶναι τὰ ἑξῆς :

Τεχνικαὶ γνώσεις καὶ ἀνάπτυξις ἐπιστημονικῆς προσωπικότητος. Γενικῶς τὰ διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται εἰς μαθήματα τεχνικῶν γνώσεων (know - how) ἀποσκοποῦντα νὰ καταστήσουν τὸν σπουδαστὴν ἱκανὸν πρὸς ἐκτέλεσιν ὀρισμένου ἔργου καὶ εἰς μαθήματα ἀναπτύξεως προσωπικότητος (development), ἧτοι ἀποβλέποντα εἰς τὸ νὰ καταστήσουν τὸν σπουδαστὴν ἱκανὸν νὰ ἀναλύη καὶ μελετᾷ μεθοδικῶς τὰ προβλήματα τοῦ κλάδου του, νὰ ἐφαρμόζη ἐπιστημονικὰς μεθόδους διὰ τὴν ἐπίλυσιν αὐτῶν, νὰ δύναται νὰ ἐνεργῇ ἀπ' εὐθείας ἐρευνας, νὰ ἐνημερώνηται ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων τῆς ἐπιστήμης του καὶ νὰ ἔχη εὐρείας διεπιστημονικὰς γνώσεις, οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ συντονίζῃ καὶ διευθύνῃ τὸ ἔργον ἐπιστημονικῶν καὶ διοικητικῶν ὀργανισμῶν, ὅπου πληθώρα εἰδικῶν μὲ διαφορετικὰς γνώσεις καὶ νοοτροπίαν συνεργάζονται πρὸς ἐπίτευξιν κοινῶν σκοπῶν.

Οὕτως, ἔμφασις δίδεται οὐχὶ εἰς τὴν μηχανικὴν ἀποστήθισιν ἀρχῶν καὶ τύπων ἀλλὰ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐρευνητικῶν ἱκανοτήτων καὶ κριτικοῦ πνεύματος. Σεμινάρια, διευθυνομένη ἐρευνα, συγγραφή δοκιμίων, συζητητικὴ μέθοδος καὶ μαθήματα ἐρευνητικῆς μεθοδολογίας συμπληροῦν τὰ ἀκαδημαϊκὰ προγράμματα.

Τρεῖς ἐπάλληλοι βαθμίδες ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ ἀνωτάτη παιδεία εἰς Η.Π.Α. ὑποδιαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐπαλλήλους βαθμίδας, ἧτοι τὴν Κολλεγιακὴν (4 ἔτη σπουδῶν ὡς παρ' ἡμῖν), τὴν τοῦ Master's Degree (1 - 2 ἔτη) καὶ τὴν τοῦ διδάκτορος (3 - 4 ἔτη). Εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα, ἡ ὁποία ὑποδιαιρεῖται συνήθως εἰς δύο κύκλους (Lower καὶ Upper ἢ Junior College καὶ Senior College), ὁ βασικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ παροχὴ τεχνικῶν γνώσεων (know - how), χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ παραμελῆται ἡ παράλληλος ἀνάπτυξις τῆς προσωπικότητος (development). Εἰς τὴν δευτέραν βαθμίδα ἔμφασις δίδεται ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστημονικῆς προσωπικότητος. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν τρίτην βαθμίδα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὑποψήφιος διδάκτωρ δέον νὰ ἐπιδείξῃ ἐπὶ πλέον ἰδιαιτέραν ἀκαδημαϊκὴν, πνευματικὴν καὶ ἐρευνητικὴν ἱκανότητα, ὡς καὶ εὐρύτητα ἐπιστημονικῆς ὑποδομῆς.

Ἡ σπουδαιότερα διάκρισις εἶναι ὅτι τόσον διὰ τὸ Master's Degree, ὅσον καὶ διὰ τὸ Doctor's Degree, ὁ ὑποψήφιος, πλην τῆς συγγραφῆς εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς διατριβῆς καὶ τῶν ἐξεταστικῶν δοκιμασιῶν πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ αὐτοτελεῖς κύκλους σπουδῶν 2 - 3 ἐτῶν ὅπου κυριαρχεῖ ὁ χαρακτήρ των μαθημάτων ἀναπτύξεως ἐπιστημονικῆς προσωπικότητος.

Ἐξειδίκευσις. Αἱ μεγάλαι τεχνολογικαὶ πρόοδοι τοῦ 19ου καὶ 20ου αἰῶνος ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῶν ἐπαγγελμάτων

καὶ τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν εἰδικότητων. Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἡμισυ τῶν σημερινῶν εἰδικότητων ἦσαν ἄγνωστοι πρὸ 25 μόλις ἔτων. Ἐν σύγχρονον παράδειγμα τοῦ ἐκτεταμένου καταμερισμοῦ ἔργων καὶ ἐξειδικεύσεως ὑπάρχει εἰς τὴν λογιστικὴν. Ὁ παλαιοῦ τύπου λογιστῆς-καταστιχογράφος ἔχει ἀντικατασταθῆ σήμερον, εἰς τὰς προηγμένας χώρας, ὑπὸ δεκάδος εἰδικότητων ὡς ὁ Γενικὸς Λογιστῆς, ὁ Λογιστῆς - Κοστολόγος, Λογιστῆς - Ἐλεγκτῆς, Λογιστῆς ἐπὶ τῶν φορολογικῶν, Χειριστῆς διατρητικῶν μηχανῶν, Χειριστῆς μηχανῶν ἐλέγχου, Προγραμματιστῆς κλπ. Ἐὰν εἰς τὰς εἰδικότητας αὐτὰς προσθέσωμεν τὰς πολυαριθμούς εἰδικότητας, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὑπὸ τῆς βιομηχανίας κατασκευῆς λογιστικῶν μηχανῶν δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν σημερινὴν ἔκτασιν τοῦ καταμερισμοῦ ἔργων.

Παρὰ τὴν τοιαύτην ἐκτεταμένην κατάτμησιν τῶν ἐπαγγελμάτων, ἥτις συνετέλεσεν ὥστε ἐκάστη ἀνθρωπίνη μονὰς ἐντεταγμένη εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν νὰ ἀσχολῆται ἐπὶ μικροῦ μόνον τμήματος αὐτῆς, ἡ διεύρυνσις καὶ συσώρευσις τεχνικῶν γνώσεων ὑπῆρξαν τοιαῦται ὥστε αἱ γνώσεις, αἵτινες ἀπαιτοῦνται σήμερον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν τμημάτων εἰς τὰ ὅποια τὸ παλαιὸν ἐπάγγελμα ἔχει κατατμηθῆ, τυγχάνουσι πολλαπλασίως εὐρύτεραι καὶ πολυπλοκότεραι τῶν γνώσεων, αἵτινες ἀπαιτοῦντο προηγουμένως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὁλοκλήρου τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας. Οὕτως, ἡ προσωπικὴ πείρα καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐργασίαν μετάδοσις γνώσεων δὲν ἐπαρκοῦν πλέον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ἔργων, δι' ὃ ὁ παλαιοῦ τύπου ἀρχιεργάτης τῆς ἀμερικανικῆς βιομηχανίας, ὅστις ἐπέλεγετο μεταξὺ τῶν πλέον ἐμπείρων ἐργατῶν, ἔχει ἀντικατασταθῆ σήμερον ὑπὸ τοῦ ἀποφοίτου Κολλεγίου. Σήμερον πολὺ ἐλάχισται θέσεις ἀρχιτεχνιτῶν καὶ ἐργοδηγῶν ὑπάρχουσι εἰς Η.Π.Α. ὅπου δὲν ἀπαιτεῖται πτυχίον κολλεγίου ἢ τουλάχιστον 1-2 ἔτων κολλεγιακῆς μορφώσεως. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν ὅτι πολλοὶ ἑταιρίαι λογιστικῶν μηχανῶν ἀναζητοῦν διδάκτορας μαθηματικῶν καὶ φιλοσοφίας διὰ νὰ τοὺς χρησιμοποιοῦσιν ὡς προγραμματιστὰς ἠλεκτρονικῶν μηχανῶν, δηλαδὴ διὰ νὰ ἐκτελέσουν ἐν τμήμα τοῦ παλαιᾶ ποτε ἀσημάντου ἐπαγγέλματος τοῦ καταστιχογράφου, διὰ τὸ ὅποιον αἱ γνώσεις ἡμιγυμνασίου ἦσαν ἐπαρκεῖς.

Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἡ ἐκτεταμένη ἐξειδίκευσις ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ διεύρυνσις τῶν τεχνολογικῶν γνώσεων ἀφ' ἑτέρου κατέστησαν τὴν πατροπαράδοτον μέθοδον μαθητεύσεως ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν προπαρασκευὴν καταλλήλων διοικητικῶν καὶ τεχνικῶν στελεχῶν τῆς δημοσίας διοικήσεως καὶ τῶν Ἰδιωτικῶν Ἐπιχειρήσεων. Οὕτω, τὰ Ἀμερικανικὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα, συνεπῆ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης, ἐγκαίρως ἀντελήφθησαν τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ ἔλαβον σειρὰν μέτρων διὰ τῶν ὁποίων κατέστησαν κύριοι μοχλοὶ τῆς βιομηχανικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν Η.Π.Α. *Πρῶτον*, τὰ προγράμματα αὐτῶν διευρύνθησαν καὶ ἀνεκαινίσθησαν ριζικῶς. Ἐκτὸς σειρᾶς νέων συγχρόνων μαθημάτων, ἅτινα προσετέθησαν, αἱ παλαιὰ αὐτῶν ἔδραι ἀνεπτύχθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε δύναται νὰ λεχθῆ ἄνευ ὑπερβολῆς ὅτι τὰ κεφάλαια ἐκάστου μαθήματος ἐξειλίχθησαν εἰς αὐτοτελεῖς ἔδρας.

Οὕτως, ἡ παιδεία ὄχι μόνον ἠκολούθησε τὴν τεχνολογικὴν ἐξέλιξιν ἀλλὰ ἀπέβη κύριος μοχλὸς αὐτῆς. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐξειδίκευσις προωθήθη καὶ ἐπεταχύνηθῃ διὰ τῆς παραλλήλου ἐκπαιδευτικῆς ἐξειδικεύσεως. *Δεύτερον*, τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα ἱδρυσαν εἰδικὰ κέντρα ἐρευνῶν διὰ νὰ μελετήσουν ἐπιστημονικῶς καίρια θέματα καὶ προωθήσουν τὴν ἐπιτυχῆ ἐπίλυσιν τῶν σχετικῶν προβλημάτων. Οὕτω, τὸ Yale University ἱδρυσε τὸ Labor and Management Center, τὸ University of Michigan ἱδρυσε τὸ Research Center for Groups Dynamics. Ἡ Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως τοῦ University of Southern California, ἱδρυσε τὸ Civic Center, τὸ Administration Institute, τὸ Police Management Institute, τὸ Police Supervisory Institute, τὸ Hospital Administration Institute, τὸ Middle Management Institute, τὸ Deliquently Control Institute, τὸ Youth Studies Center κλπ.

Διεπιστημονικὴ βᾶσις. Ἡ ἐκτεταμένη ἐξειδίκευσις τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἐπιστημῶν ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν μὲ ἕτερον σπουδαῖον γεγονός τοῦ 20οῦ αἰῶνος, τὴν ὀργανωτικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος ἀπήτησε μεγάλας ἐπενδύσεις κεφαλαίων καὶ ἠϋξημένην δημοσιονομικὴν δραστηριότητα. Τοῦτο ὠδήγησεν ἀναγκαίως εἰς τὴν ἱδρυσιν μεγάλων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν ὅπου ἡ ἐπιτυχῆς ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου αὐτῶν ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς συνεργασίας πολυαριθμῶν εἰδικῶν. Εἰδικοί ὁμως μὲ περιορισμένας γνώσεις καὶ ἀντιλήψεις καὶ ἀγνοοῦντες τὸν ρόλον τῶν ἄλλων εἰδικότητων δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συνεργασθοῦν ἐπιτυχῶς εἰς τοιοῦτους ὀργανισμούς. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα διεμορφώθη καταλλήλως. *Πρῶτον*, ἀνεξαρτήτως εἰδικότητος, εἰσήχθησαν εἰσαγωγικὰ μαθήματα εἰς ὅλας τὰς σχολὰς εἴτε καλύπτοντα γενικὰ θέματα (History of civilization, Man and society, etc.) εἴτε εἰσάγοντα τοὺς σπουδαστὰς τῶν διαφόρων εἰδικότητων εἰς τὸν ρόλον καὶ τὰ γενικὰ προβλήματα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. *Δεύτερον*, προβλήματα ὀργανώσεως, διοικήσεως, συνεργασίας καὶ ἐπικοινωνίας εἰς τοὺς ὡς εἴρηται ὀργανισμούς ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ἀκαδημαϊκῆς ἐρεύνης καὶ διδασκαλίας. *Τρίτον*, ἡ μέθοδος τῶν διασταυρουμένων προγραμμάτων, ἣτις ἀναλύεται κατωτέρω, ἀπετέλεσε τὸ κύριον μέσον διὰ τοῦ ὁποῦ το ἄμερικανικὸν σύστημα ἐξησφάλισεν εὐελίξιαν μὲ παράλληλον ἰσοζύγιον ἐξειδικεύσεως καὶ γενικῆς μορφώσεως.

Διασταυρούμενα προγράμματα. Ὁ καταμερισμὸς τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ ἐκτεταμένη ἐξειδίκευσις εἶχον τρεῖς παραλλήλους ἐκδηλώσεις. *Πρῶτον*, κατὰ τμησιν τῶν παλαιῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἐπιστημῶν διὰ τῆς ἀναδείξεως ὡς νέων αὐτοτελῶν ἐπιστημῶν τῶν ἄλλοτε κλάδων τῶν παλαιῶν ἐπιστημῶν (Social psychology, Industrial psychology, Abnormal psychology, Cultural sociology, Cultural anthropology, Industrial management, Production management, Insurance management κλπ.). *Δεύτερον*, τὴν ἀνάπτυξιν νέων ἐπιστημονικῶν κλάδων δευτερογενοῦς χαρακτῆρος, ἥτοι χρησιμοποιοῦντων γνώσεις ἐξ ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ συνθέσεως αὐτῶν ἐπὶ κοινῆς βάσεως (Administration, Ekistics, Social work, Operations research, Dietetics, Home economics, Urbanism, κλπ.). *Τρίτον*, τὴν δημιουργίαν εἰδικότητων εἰς τὴν Βιο-

μηχανίαν, τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Διοίκησιν, αἰτινες ἀπήτουν τοιαύτην ἑξατομικευμένην ἑξειδίκευσιν ὥστε ἦτο ἀδύνατος ἡ δημιουργία εἰδικῶν τμημάτων εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολάς. Ἐπὶ παραδείγματι, ὁ διευθυντὴς προϋπολογισμοῦ μιᾶς ὑπηρεσίας οἰκισμοῦ θὰ πρέπει νὰ ἔχη γνώσεις ἐφηρμοσμένης οἰκονομικῆς, νομικῆς, διοικήσεως, πολεοδομίας, λογιστικῆς, δημοσιονομίας κλπ.

Ἡ κυρία χαρακτηριστικὴ διαφορὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ συστήματος ἔναντι τῶν εὐρωπαϊκῶν, εἶναι ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν προσφερομένων μαθημάτων καὶ ἡ ἔλλειψις στεγανῶν διαμερισμάτων μεταξὺ σχολῶν. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦντα ὅπου ἐκάστη ἔχει ὠρισμένον κύκλον μαθημάτων ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, ὁ Ἀμερικανὸς σπουδαστὴς δύναται νὰ ἐπιλέξῃ τὰ μαθήματα, ἅτινα θέλει νὰ παρακολουθήσῃ εἴτε ἐκ τῶν προσφερομένων ὑπὸ τῆς σχολῆς αὐτοῦ εἴτε ἀκόμη νὰ παρακολουθήσῃ ἓνα ὠρισμένον ἀριθμὸν μαθημάτων, διδασκομένων εἰς ἄλλας, ὑπὸ τὸν ὅρον φυσικὰ καὶ τὴν ἔγκρισιν τῆς σχολῆς ὅτι ἅπαντα τὰ μαθήματα θὰ ἔχουν σχέσιν καὶ συνοχήν. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐπιτρέπει μεγάλην ποικιλίαν διασταυρουμένων προγραμμάτων, ἀναποκρινομένην πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἑξειδικεύσεως, ἐπὶ διεπιστημονικῆς βάσεως, ἑξασφαλίζον συγχρόνως οἰκονομίαν διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ σχολῶν.

Ἐκαστον μάθημα, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος καὶ ἐκτάσεως αὐτοῦ, ἔχει ἓνα ὠρισμένον συντελεστὴν (units). Ἡ Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νοτίου Καλιφορνίας, ἐπὶ παραδείγματι, προσφέρει 132 μαθήματα ἔχοντα συντελεστὰς 2 - 8 καὶ χορηγεῖ τρία ἀκαδημαϊκὰ διπλώματα ἦτοι Bachelor of Science, Master of Science καὶ Doctor of Public Administration καὶ ἀριθμὸν τινα εἰδικῶν ἐπαγγελματικῶν διπλωμάτων ὡς λ.χ. Master of Science in City and Regional Planning.

Πρὸς κατανόησιν τοῦ ἀμερικανικοῦ συστήματος παρατίθεται κατωτέρω ἓν παράδειγμα. Ἡ Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νοτίου Καλιφορνίας διαχωρίζει τὸν τετραετῆ κύκλον σπουδῶν ὁδηγουσῶν εἰς τὸ δίπλωμα τοῦ Bachelor of Science in Public Administration εἰς δύο τμήματα διετοῦς φοιτήσεως: Lower Division (1ον καὶ 2ον ἔτος) καὶ Upper Division (3ον καὶ 4ον ἔτος). Πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ διπλώματος τούτου ἀπαιτεῖται ἡ ἐπιτυχὴ παρακολούθησις μαθημάτων καλυπτόντων συνολικῶς ἓν ἐλάχιστον ὄριον 124 μονάδων (units). Ὁ φοιτητὴς ὑποχρεοῦται νὰ ὀργανώσῃ τὸ πρόγραμμά του, τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ του συμβούλου (καθηγητοῦ) καὶ τῇ ἔγκρισει τῆς Σχολῆς, ὡς κάτωθι (βλ. σελ. 946).

Ἐκ τῶν μαθημάτων ἐλευθέρως ἐπιλογῆς (σύνολον 59 μονάδων) ὁ σπουδαστὴς δύναται νὰ ἐπιλέξῃ 10 - 20 τὸ πολὺ μονάδας ἐκ σχετικῶν μαθημάτων διδασκομένων εἰς ἄλλας σχολὰς τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐνίοτε ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων. Τὰ ὡς ἄνω μαθήματα (outside minor) δύναται νὰ ἐπιλεγοῦν ἐκ τῶν ἐξῆς πεδίων: Κοινωνιολογία, κοινωνικὴ ψυχολογία, οἰκονομικὴ, ἀνθρωπολογία, πολιτικὰ ἐπιστήμαι, ρητορικὴ, φιλολογία, δημοσιογραφία, τηλεπικοινωνίαι, θέατρον, μουσικὴ ἢ συγκριτικὴ φιλολογία.

Μικρὸν μέγεθος τάξεως καὶ συζητητικὴ μέθοδος. Ἡ ἔμφασις, ἣτις δίδεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐπιστημονικῆς προσωπικότητος εὕρισκει ἀναπαρό-

Lower Division

Ἀγγλική Φιλολογία	6 μονάδες
Ἀμερικανική Ἱστορία	2 »
Ἀμερικανικοὶ Πολιτικοὶ Θεσμοὶ	3 »
Ψυχολογία ἢ Φιλοσοφία ἢ Ἀρχιτεκτονική	3 »
Τεχνολογία μετὰ ἐργαστηριακῶν ἀσκήσεων	4 »
Ξένοι γλῶσσαι ἢ Μαθηματικά ἢ Λογιστικά	9 »
Μαθήματα ἐλευθέρως ἐπιλογῆς (βλ. Πίνακα Γ')	33 »

Upper Division

Κοινωνία καὶ Διοίκησις	3 »
Διοίκησις Προγραμματισμοῦ	3 »
Διοίκησις Δημοσιοῦπαλληλικοῦ προσωπικοῦ	3 »
Διοίκησις Δημοσίων Οἰκονομικῶν	3 »
Στατιστική ἐν τῇ Διοικήσει	3 »
Διοίκησις Ἀστικῶν Μητροπολιτικῶν Περιοχῶν	3 »
Ἀρχαὶ Ὀργανώσεις καὶ Διευθύνσεις	2 »
Διοικητικὴ Ἀνάλυσις	3 »
Ἀνθρώπιναι Σχέσεις ἐν τῇ Διοικήσει	2 »
Δημόσιον Λογιστικὸν	3 »
Εἰδικὰ Προβλήματα τῆς Διοικήσεως	3 »
Πολιτικὴ καὶ Διοίκησις	3 »
Μαθήματα ἐλευθέρως ἐπιλογῆς (βλ. Πίνακα Γ')	26 »

Σύνολον · 120 »

κρισιν εἰς τὸ μέγεθος τῆς τάξεως καὶ τὴν μέθοδον διδασκαλίας.

Ὁ ἀριθμὸς φοιτητῶν εἰς ἐκάστην τάξιν κυμαίνεται ἀπὸ 6 - 25 φοιτητὰς συνήθως. Ἡ μέση ἀναλογία καθηγητῶν πρὸς σπουδαστὰς διὰ τὸ ἔτος 1957 - 1958 εἰς ὀλόκληρον τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν ἦτο 1 πρὸς 8 (1). Τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς Τάξεως διευκολύνει τὴν ἐξειδίκευσιν καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν διασταυρουμένων προγραμμάτων, αἵτινες ἀνελύθησαν ἀνωτέρω.

Ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τάξεως ἀποβλέπει ἐπιπροσθέτως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν μεθόδων διδασκαλίας, ἀποβλεπουσῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐπιστημονικῆς προσωπικότητος. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα παραδόσεως ὅπου ἐπικρατεῖ ὁ μονόλογος, τοῦ καθηγητοῦ διδάσκοντος καὶ τοῦ σπουδαστοῦ ἀποστηθίζοντος τὸ ἀπὸ τῆς ἕδρας διδασκόμενον σύγγραμμα τοῦ καθηγητοῦ, εἰς Η.Π.Α. ἐπικρατεῖ ἀντιθέτως ὁ διάλογος. Ὁ καθηγητὴς διανέμει τὸ διάγραμμα ἐρεύνης καὶ δίδει γενικὰς κατευθύνσεις ἢ ἐπισκόπησιν τῶν κυρίων σημείων, οἱ δὲ φοιτηταὶ ὀφείλουσιν νὰ ἐνεργήσουσιν βιβλιογραφικὴν ἢ ἐμπειρικὴν

1) U.S. Department of Health, Education and Welfare, Office of Education; Statistical Summary of Education, 1957 - 1958.

ἔρευναν ἐπὶ τῶν καθ' ἡμέραν θεμάτων ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ καθηγητοῦ καὶ νὰ παρουσιάσουν ἐνώπιον τῆς τάξεως τὰ πορίσματα τῆς ἐρεύνης των, ἅτινα ὑπόκεινται εἰς συζήτησιν καὶ κριτικὴν ὑπὸ τῶν συμφοιτητῶν των καὶ τοῦ καθηγητοῦ. Ἡ μέθοδος αὕτη, συμπληρουμένη διὰ κατ' οἶκον ἐργασιῶν (reports, term papers, research prospecta), ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν παρὰ τῷ σπουδαστῇ ἐρευνητικῆς ἐμπειρίας, κριτικοῦ πνεύματος, ἰκανότητος νὰ συνθέτῃ τὰ θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ προβλήματα τοῦ κλάδου του καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ γενικῶς τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ γνώσεις εἰς τὴν ἐπίλυσιν καθημερινῶν προβλημάτων.

Συνάξεις θεωρίας καὶ πράξεως. Ἡ ἀρχὴ τῆς πρακτικῆς κατευθύνσεως τῆς παιδείας, ἣτις ἐξετέθη εἰς τὸ πρῶτον μέρος, ὑλοποιεῖται διὰ τῆς στενῆς ἐπαφῆς θεωρίας καὶ πράξεως. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μέσφ τῶν κέντρων ἐρευνῶν, ἅτινα διευθύνονται ὑπὸ τῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν. Τὰ κέντρα ταῦτα ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐφοδιάζουν τοὺς θεωρητικούς διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐμπειρικῶν καὶ πραγματικῶν δεδομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ χρησιμοποιοῦνται ὡς κέντρα πειραματικῆς ἐπαληθεύσεως τῶν θεωριῶν αὐτῶν. Ἐπιπροσθέτως τὰ ἐν λόγῳ κέντρα μελετοῦν ζωτικὰ προβλήματα τῆς χώρας καὶ συμβάλλουν οὕτω θετικῶς εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ τεχνολογικὴν ἀνάπτυξιν, ἀποβαίνοντα πηγαὶ σοβαρῶν ἐσόδων διὰ τὰς ἀνωτάτας σχολάς, ἐνῶ παραλλήλως τηροῦν ἐπαφὴν μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ δημοσιῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν.

III. Εἰσαγωγή - παρακολούθησις προόδου - πτυχία

Εἰς τὰ δύο προηγούμενα τμήματα ἐξητάσθησαν τὰ γενικὰ χαρακτηριστικά, αἱ βασικαὶ κατευθύνσεις καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς Η.Π.Α. Εἰς τὸ παρὸν θὰ ἐπιχειρηθῇ ἡ ἀνάλυσις τοῦ μηχανισμοῦ ἐπιλογῆς καὶ ἀξιολογήσεως τῶν σπουδαστῶν ἤτοι ἡ εἰσαγωγή, αἱ ἐξετάσεις καὶ τὰ πτυχία. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνιαῖον σύστημα ἀνωτάτης παιδείας δι' ὅλοκληρον τὴν χώραν ἀλλ' ἕκαστον Πανεπιστήμιον ἢ Κολλέγιον ἔχει ἰδικόν του κανονισμόν. Γενικῶς ὅμως ὑπάρχει σχετικὴ ὁμοιομορφία μεταξὺ των.

Εἰσαγωγή

Ἡ εἰσαγωγή σπουδαστῶν εἰς τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ ἰδρύματα εἶναι γενικῶς ἐλευθέρη. Οἱ ὑποψήφιοι πρὸς εἰσαγωγήν ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλουσι σχετικὴν αἴτησιν συνοδευομένην ὑπὸ πιστοποιητικοῦ ἐμφαινόντος ἀναλυτικῶς τὰ μαθήματα, ἅτινα παρηκολούθησαν καὶ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὁποίους ἔλαβον εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Παραλλήλως, τὰ περισσότερα τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἀπαιτοῦν ὅπως οἱ σπουδασταὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς των, ἢ ἐντὸς 6 - 12 μηνῶν ἀπὸ ταύτης, ὑποστοῦν ὠρισμένας γενικὰς δοκιμασίας (tests). Αἱ δοκιμασίαι αὗται εἶναι συνήθως δύο εἰδῶν: α) Εἰδικῶν γνώσεων (area tests) καὶ β) πνευματικῆς ἰκανότητος (scholastic aptitude test). Διὰ τοὺς σπουδαστὰς μεταπτυχιακῶν

σπουδῶν ἀπαιτοῦνται ἐπὶ πλέον ὠρισμένοι δοκιμασίαι ἀνωτέρου ἐπιπέδου (advanced tests).

Αἱ ὡς ἄνω δοκιμασίαι, αἱ ὁποῖαι προπαρασκευάζονται ἀπὸ τοὺς πλέον ἐιδικούς ὡς λ.χ. τὴν Educational Testing Service τοῦ Princeton, καὶ εἶναι ἐνιαῖαι δι' ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καλύπτουν συστηματικῶς μὲ ἑκατοντάδας συντόμων ἐρωτήσεων ὅλα τὰ βασικὰ πεδία γνώσεων (Ἱστορίαν, Μαθηματικά, Φυσικὴν, Φιλοσοφίαν, Τέχνην, Φιλολογίαν κλπ.) καὶ ἐπὶ πλέον ἀποβλέπουν εἰς τὴν διερεύνησιν τῆς διανοητικῆς ἰκανότητος καὶ εὐφυΐας τῶν σπουδαστῶν.

Βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δοκιμασιῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ σπουδαστοῦ εἰς τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν ὁ ἀρμόδιος καθηγητής, ὁ ὁποῖος ὀρίζεται διὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ σπουδαστοῦ (Academic Advisor) προσδιορίζει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἀντικείμενον διὰ τὸ ὁποῖον ὁ σπουδαστὴς ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχει ἰδιαιτέραν κλίσιν, γνώσεις καὶ ἰκανότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς τομεῖς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ἡ προ-πανεπιστημιακὴ ἐκπαίδευσίς τοῦ σπουδαστοῦ παρουσιάζεται ἀσθενής καὶ ὑποδεικνύει τὴν παρακολούθησιν μαθημάτων, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀναγκαίων προ-πανεπιστημιακῶν γνώσεων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διορθοῦνται αἱ τυχόν ἀτέλειαι τῆς γυμνασιακῆς μορφώσεως, αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἴτε εἰς ἀντικειμενικούς εἴτε εἰς ὑποκειμενικούς λόγους καὶ μειώνεται εἰς τὸ ἐλάχιστον ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ μειονεκτοῦν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν τῶν λόγῳ ἀνεπαρκοῦς προπαιδεύσεως. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἐπὶ πλέον δημοκρατικὴ διότι ἐπιτρέπει εἰς πάντα, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ζέσιν τῆς μαθήσεως καὶ ἀνάλογον πνευματικὴν ἰκανότητα νὰ παρακολουθήσῃ ἀνωτέρας σπουδᾶς χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ τυχόν οικονομικὰς ἢ ἄλλας ἀτυχίας κατὰ τὸ στάδιον τῆς μέσης ἐκπαίδευσσεως, ὅπως ἐπίσης ἀφήνει πάντοτε ἀνοικτὴν τὴν θύραν διὰ πάντα, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιθυμήσῃ εἰς οἰαδήποτε ἡλικίαν νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδᾶς του.

Διδασκαλία

Εἰς τὰ προηγούμενα δύο μέρη περιεγράφη, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τὸ σύστημα διδασκαλίας, ἥτοι σύνθεσις προγράμματος ὑποχρεωτικῶν καὶ προαιρετικῶν μαθημάτων, μικρὸν μέγεθος τάξεως, συζητητικὴ μέθοδος κλπ. Γενικῶς ἡ μέθοδος διδασκαλίας ἀκολουθεῖ τὸν «σεμιναριακόν» τύπον τοῦ διαλόγου καὶ συμπληροῦται μὲ ἀσκήσεις, μελέτας (term papers) καὶ ἐργαστηριακὰς ἐργασίας.

Παρακολούθησις προόδου - ἐξετάσεις

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦντα, ὅπου συνήθως οἱ καθηγηταὶ διδάσκουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐνώπιον «ἀκροατηρίου» καὶ ἀναμένουν τὰς τμηματικὰς ἢ πτυχιακὰς ἐξετάσεις ἵνα βάσει 2-3 ἐρωτήσεων σταθμίσουν τὰ ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας τῶν καὶ τὰς κτηθείσας ἀπὸ τὸν σπουδαστὴν γνώσεις, εἰς Η.Π.Α. ἡ πρόοδος τοῦ σπουδαστοῦ παρακολουθεῖ-

ται στενωῶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. Ὁ τελικὸς βαθμὸς τὸν ὁποῖον λαμβάνει ὁ σπουδαστὴς εἰς ἕκαστον μάθημα δίδεται μὲν ἐλευθέρως ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ ἀλλὰ κατὰ μᾶλλον εὐρέως διαδεδομένην πρακτικὴν εἶναι ὁ σταθμικὸς μέσος ὅρος τῶν ἐξῆς συντελεστῶν :

α) Παρουσία (10 - 20 %).

β) Ἐνεργὸς συμμετοχὴ εἰς τὰς συζητήσεις (20 - 30 %).

γ) Ἐξετάσεις (20 - 30 %) καὶ

δ) Ἔργασια καὶ Φροντιστηριακαὶ ἀσκήσεις (20 - 30 %).

Συνήθως 2 - 3 φορές κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐξαμήνου διενεργοῦνται πρόχειροι ἐξετάσεις (examinations), ἐνίοτε δὲ καὶ ἅπασ τῆς ἐβδομάδος (quiz), ἐνῶ παραλλήλως ἀνατίθενται εἰς τοὺς σπουδαστὰς κατ' οἶκον ἔργασια (βιβλιογραφικὴ ἔρευνα, μελέται, ἐπισκοπήσεις καὶ κριτικὴ βιβλίων, εἰσηγήσεις εἰς τὰ σεμινάρια κλπ.). Ὑπολογίζουσι συνήθως ὅτι δι' ἑκάστην ὥραν διδασκαλίας ἀπαιτεῖται χρόνος 3 - 5 ὥρῶν διὰ τὰς κατ' οἶκον ἔργασίας. Οἱ καθηγηταὶ εἶναι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν σπουδαστῶν καὶ ἀναγιγνώσκουσι προσεκτικῶς ὅλας τὰς ἔργασίας αὐτῶν δίδοντες προφορικὰς συμβουλὰς ἢ σημειοῦντες ἐπὶ τοῦ περιθωρίου τῆς μελέτης τὰς λεπτομερεῖς συνήθως παρατηρήσεις των. Αἱ σχέσεις καθηγητῶν-σπουδαστῶν εἶναι λίαν φιλικαὶ καὶ ἀναπτύσσονται πάντοτε ἐντὸς πνεύματος ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ κατανοήσεως. Ὁ καθηγητὴς εἶναι ὁδηγός, βοηθὸς καὶ σύντροφος τοῦ σπουδαστοῦ καὶ ἱεροεξεταστής.

Ἀκαδημαϊκὰ ἐξάμηνα

Οὐσιαστικῶς δὲν ὑπάρχει ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἀλλὰ δύο αὐτοτελεῖ ἀκαδημαϊκὰ ἐξάμηνα (semesters), ἥτοι τὸ πρῶτον (fall semester) ἀπὸ Σεπτεμβρίου μέχρι Ἰανουαρίου καὶ τὸ δεύτερον (spring semester) ἀπὸ Φεβρουαρίου μέχρι Ἰουνίου. Κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον (summer session) διδάσκονται ἐπίσης μαθήματα τόσον διὰ τοὺς σπουδαστὰς, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπιταχύνουν τὰς σπουδὰς των ὅσον καὶ δι' ἐργαζομένους, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκμεταλλευθῶν τὰς θερινὰς διακοπὰς διὰ νὰ παρακολουθήσουν εἰδικὰ μαθήματα, σχεῖσιν ἔχοντα μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης των ἢ τὴν ἔργασίαν των.

Προαγωγή - συνέχισις σπουδῶν

Δὲν ὑπάρχουν ἔτη σπουδῶν (1ον, 2ον κλπ.) ἀλλὰ ὁ χρόνος ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἐνιαῖος. Δηλαδή ὁ σπουδαστὴς λαμβάνει τὸ δίπλωμά του ὅταν συμπληρώσῃ εἰς διάφορα ἐξάμηνα ἐπιτυχῆ παρακολούθησιν μαθημάτων ὠρισμένων συνολικῶς μονάδων (units) συνήθως 140 διὰ τὸ δίπλωμα Bachelor of Science (B.S.), 30 διὰ τὸ δίπλωμα Master of Science (M.S.) καὶ 60 διὰ τὸ Ph. D. (διδακτορικὸν δίπλωμα), καὶ ὑποστῆ ὠρισμένης δοκιμασίας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ συγγραφὴ τῆς ἐπὶ διπλώματι διατριβῆς. Βεβαίως, ὁ χρόνος ἐντὸς τοῦ ὁποίου δέον νὰ συμπληρώσῃ τὰς ὡς ἄνω μονάδας, δὲν εἶναι ἀπεριόριστος ἀλλὰ κυμαίνεται μεταξὺ 5-8 ἐτῶν. Ἐπίσης, ἵνα ὁ σπουδαστὴς συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς του, δέον νὰ διατηρῆ ἕνα ὠρισμένον μέσον ὄρον γενικῆς βαθμολογίας εἰς τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα ἔλαβε ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν

σπουδών του, είναι δὲ συνήθως C (καλῶς) διὰ τοὺς ὑποψηφίους διὰ τὸ διπλωμα B.S., C ἕως B (καλῶς ἕως λίαν καλῶς) διὰ τοὺς ὑποψηφίους διὰ τὸ M.S. καὶ B+ (ἄνω τοῦ λίαν καλῶς ἤτοι μεταξύ λίαν καλῶς καὶ ἄριστα) διὰ τοὺς ὑποψηφίους διδακτορικοῦ διπλώματος.

Ἐὰν εἰς σπουδαστὴς δὲν ἔχη συμπληρώσει κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἑξαμήνου ὅλας τὰς ἐργασίας ἀντὶ βαθμοῦ λαμβάνει τὴν ἔνδειξιν I. W. (Incomplete Work) καὶ ὀφείλει ἐντὸς ἔτους νὰ συμπληρώσει αὐτάς, ἄλλως θεωρεῖται ὅτι ἐμδενίσθη διὰ τὰς ἐργασίας. Ὅμοιως, ὁ σπουδαστὴς ὁ ὁποῖος δὲν προσέρχεται εἰς τὰς ἐξετάσεις ἢ ἀποτυγχάνει εἰς αὐτάς, ἔχει δικαίωμα ἐντὸς ἔτους νὰ προσέλθῃ εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας ἐξεταστικὰς περιόδους.

Ὁ σπουδαστὴς, ὁ ὁποῖος ἀποτυγχάνει τελικῶς εἰς ἓν ἢ περισσότερα μαθήματα «δὲν χάνει τὴ χρονιά του», ἀλλὰ πρέπει εἰς τὰ ὑπόλοιπα μαθήματα, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τοῦ πέρατος τῶν σπουδῶν του, νὰ λάβῃ τοιοῦτους βαθμούς ἢ νὰ παρακολουθήσῃ πρόσθετα μαθήματα, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ ἐν τέλει τὸν ἐλάχιστον μέσον ὄρον γενικῆς βαθμολογίας, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται διὰ τὸ πτυχίον του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ἀμερικανικὸν σύστημα συνδυάζει εὐλυγισίαν μὲ αὐστηρότητα. Ἀντὶ ὁ σπουδαστὴς «νὰ χάσῃ ἓνα ὀλόκληρον χρόνον» δι' ἓν ἢ δύο μόνον μαθήματα καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ ἀσκόπως μαθήματα, τὰ ὁποῖα ἤδη ἐξέμαθεν, ὑποχρεοῦται νὰ παρακολουθήσῃ δύο ἕως τρία ἐπὶ πλέον μαθήματα καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἐπίδοσίν του εἰς τὰ ὑπόλοιπα, ὥστε νὰ ἰσοφαρίσῃ τὴν ἀποτυχίαν του καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἀπαιτούμενον ἐλάχιστον μέσον ὄρον γενικῆς βαθμολογίας. Τὸ σύστημα τοῦτο εὐνοεῖ ἐπίσης τοὺς ἔχοντας ἰδιαιτέραν κλίσιν εἰς ὠρισμένους κλάδους καὶ δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ ἀναδειχθοῦν εἰς αὐτοὺς καὶ ὅταν ἀκόμη ἢ ἰδιοτροπία τῆς φύσεως δὲν τοὺς ἔχει προικίσει μὲ τὰς ἰκανότητάς, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται δι' ἄλλους τομεῖς, ὅπερ δὲν εἶναι ἀσύνηθες φαινόμενον. Οὕτως, ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἐπιλογή προσαρμόζεται πρὸς τὴν «φυσικὴν» ἐπιλογὴν.

Θὰ πρέπει, τέλος, νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ὅλον σύστημα εἶναι ἄρκετὰ αὐστηρόν, δεδομένου ὅτι κατὰ μέσον ὄρον μόνον τὸ 75 % τῶν εἰσερχομένων εἰς τὰ κολλέγια ἀποφοιτᾷ καὶ τὸ 60 % τῶν ἐγγραφομένων διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς.

Πτυχία

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀνεφέρθησαν τὰ χορηγούμενα πτυχία εἰς τὰ τρία ἐπίπεδα ἀνωτάτης παιδείας, τὰ ἀπαιτούμενα εἰς ἕκαστον ἐπίπεδον μαθήματα, ἡ ἐπιλογή καὶ σύνθεσις αὐτῶν ὡς καὶ ἡ μορφή καὶ αἱ κατευθύνσεις τῆς παιδείας εἰς ἕκαστον ἐπίπεδον. Αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν χορήγησιν τῶν πτυχίων εἶναι αὐστηρότεροι ὅσον ἀνώτερον εἶναι τὸ ἐπίπεδον. Οὕτω, διὰ τὸ B. S. ἀπαιτεῖται συνήθως ἡ ἐπιτυχὴ παρακολούθησις κολλεγιακῶν μαθημάτων (Undergraduate Level) 120 - 160 συνολικῶς μονάδων, καὶ μέσος ὄρος γενικῆς βαθμολογίας καλῶς. Ὀλίγα ἀνώτατα ἰδρύματα ἀπαιτοῦν καὶ τὴν συγγραφὴν εἰδικῆς ἐπὶ πτυχίῳ μελέτης. Διὰ τὸ M.S. ἀπαιτοῦνται μαθήματα μεταπτυχιακοῦ ἐπιπέδου (Graduate Level) 30 τοὐλάχιστον μονάδων, μέσος

ὄρος γενικῆς βαθμολογίας λίαν καλῶς, καὶ συγγραφὴ μιᾶς ἀπλῆς μὲν ἀλλὰ πρωτοτύπου διατριβῆς (Thesis). Διὰ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα (Ph. D.) αἱ ἀπαιτήσεις εἶναι λίαν σοβαραὶ καὶ περιλαμβάνουν (α) συμπλήρωσιν ἐπιτυχοῦς παρακολουθήσεως μαθημάτων ἀνωτέρου ἐπιπέδου (Advanced Graduate Courses) 60 τοῦλάχιστον συνολικῶς μονάδων, (β) μέσον ὄρον γενικῆς βαθμολογίας ἀνώτερον τοῦ λίαν καλῶς (συνήθως 3,00 – 3,50 ἔναντι 4 τοῦ ἀριστα), (γ) συγγραφὴν πρωτοτύπου διατριβῆς εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὑποψήφιος διδάκτωρ δέον νὰ ἐπιδείξῃ βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ θέματος, σοβαρὰν ἐρευνητικὴν ἐργασίαν, πρωτοτυπίαν χειρισμοῦ, γνῶσιν τῆς ἐρευνητικῆς μεθοδολογίας καὶ τῶν πηγῶν καὶ (δ) νὰ ὑποστῇ ἐπιτυχῶς σειρὰν ἐξεταστικῶν δοκιμασιῶν, ἥτοι (i) τὴν δοκιμασίαν μεταπτυχιακῶν γνώσεων καὶ πνευματικῆς ἰκανότητος (Graduate Record Examination) ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔτους μεταπτυχιακῶν σπουδῶν. Αἱ ἐξετάσεις αὗται ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν ἐπιστήμανσιν ἀδυναμιῶν τοῦ σπουδαστοῦ διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῆς παρακολουθήσεως συμπληρωματικῶν μαθημάτων πρὸς ἐξάλειψιν αὐτῶν, (ii) τὰς προκαταρκτικὰς ἐξετάσεις (Preliminary Examinations) διὰ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα. Ἐναλόγως τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξειδικεύσεως τοῦ ὑποψηφίου διδάκτωρ ὑπάρχουν εἰδικαὶ δοκιμασίαι (Graduate Record Examinations – Advanced Tests). Αἱ ἐξετάσεις αὗται διενεργοῦνται ὅταν ὁ ὑποψήφιος διδάκτωρ ἔχει συμπληρώσει ἐπιτυχῆ παρακολούθησιν εἰς τὸ ἡμισυ τῶν μαθημάτων, (iii) ἐξετάσεις εἰς δύο ξένας γλώσσας (πλὴν τῆς Ἀγγλικῆς), (iv) εἰδικαὶ ἐξετάσεις εἰς τὴν Στατιστικὴν καὶ τὴν Ἐρευνητικὴν Μεθοδολογίαν, αἱ ὁποῖαι συνήθως λαμβάνουν χώραν ὁμοῦ μὲ τὴν προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν, (v) κύρια ἐξετάσεις (Qualifying Examinations) αἱ ὁποῖαι καλύπτουν ὅλοκληρον τὴν ὕλην καὶ μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ὁποίων ὁ σπουδαστὴς φέρει τὸν τίτλον τοῦ ὑποψηφίου (candidate) διδάκτωρ καὶ (vi) αἱ τελικαὶ προφορικαὶ ἐξετάσεις (Oral Examinations) ἐνώπιον ὅλων τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς (Faculty) ὅπου ὁ ὑποψήφιος διδάκτωρ ὑποστηρίζει τὴν διατριβὴν του (Dissertation) καὶ ἐπὶ πλέον ἐξετάζεται ἐπὶ παντὸς θέματος σχεῖσιν ἔχοντος μὲ τὸν κλάδον του καὶ τὰς συγγενεῖς πρὸς αὐτὸν ἐπιστήμας.

Γενικῶς, τὸ ἀμερικανικὸν σύστημα, ἐνῶ εἶναι μᾶλλον αὐστηρόν, δεδομένου ὅτι ἐπὶ «πληθυσμοῦ» ἀνωτάτης παιδείας 3.610.000 ἐχορηγήθησαν τὸ 1959-60, 394.889 B. S., 74.487 M. S., καὶ 9.829 Ph. D., παρουσιάζει συγχρόνως εὐελιξίαν καὶ προσαρμοστικότητα πρὸς τὰς ἀνάγκας μιᾶς συνεχῶς ἐξελισσομένης, ἐξειδικευομένης καὶ διαφοροποιουμένης κοινωνίας. Ἀποφεύγει αὐστηρότητας καὶ ἀκρότητας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν μορφήν «ἐκδικητικῆς ποινῆς» κατὰ τοῦ ἀτυχοῦντος ἢ ἔστω ἀποτυγχάνοντος σπουδαστοῦ καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν *ἀμοιβαίαν* προσαρμογὴν σπουδαστοῦ καὶ συστήματος χάριν τῆς καλυτέρας καὶ εὐρυτέρας μορφώσεως. Ἐντὶ μιᾶς ἀκάμπτου ὁμοιομορφίας τῶν εὐρωπαϊκῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα προϋποθέτουν ὅτι ὅλοι οἱ σπουδασταὶ ἔχουν τὰς αὐτὰς ἰκανότητας καὶ κλίσεις, τὸ ἀμερικανικὸν σύστημα εἶναι περισσότερο εὐαίσθητον πρὸς τὰς ἀνομοιομορφίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἐντὶ νὰ ἀναλίσκεται εἰς μίαν ἔντονον προσπάθειαν ἰσοπεδώσεως αὐτῶν τῶν διαφοροποιήσεων, ἐπιδιώκει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς αὐτὰς καὶ νὰ τὰς ἀξιοποιήσῃ κατευ-

θῦνον, εὐθέως ἢ ἐμμέσως, τοὺς σπουδαστὰς πρὸς τοὺς τομεῖς ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους ἔχουν μεγαλύτεραν κλίσιν ἢ ἰκανότητα.

IV. Ἡ ἐκπαίδευσις διοικητικῶν στελεχῶν

Εἰς τὰ προηγούμενα ἐξετέθησαν τὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ αἱ βασικαὶ κατευθύνσεις τῆς ἀνωτάτης παιδείας τῶν Η.Π.Α. Εἰς τὸ παρὸν θὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαίτερος τὰ τῆς ἐκπαιδευτικῆς προπαρασκευῆς τῶν διοικητικῶν στελεχῶν.

Τὰ ἀναφερθέντα εἰς τὰ προηγούμενα μέρη ἰσχύουν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ διὰ τὰς Σχολὰς διοικητικῶν στελεχῶν τόσον τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων (Business Administration) ὅσον καὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως (Public Administration).

Εἰς Η.Π.Α. ἡ διοίκησις θεωρεῖται ὡς ὁ πλέον δυναμικὸς κλάδος τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ὁ κύριος μοχλὸς τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως καὶ προόδου. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐπικρατούσας ἐν Εὐρώπῃ ἀντιλήψεις κατὰ τὰς ὁποίας τὸ «διοικεῖν» θεωρεῖται σύνθεσις προσωπικῶν χαρισμάτων καὶ ἐμπειρίας, εἰς Η.Π.Α. πιστεύουν — καὶ ἡ πράξις τοὺς ἔχει δικαιώσει — ὅτι τὰ προσωπικὰ χαρίσματα καὶ ἡ διοικητικὴ ἐμπειρία ἔχουν ἀνάγκην ἐπιστημονικῆς συμπληρώσεως. Μόνον μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν συμπλήρωσιν ἐπέρχεται ἡ *δλοκλήρωσις* τῆς προσωπικότητος καὶ ἡ δημιουργία ἡγέτου ἰκανοῦ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

Ὡς ἐπιστημονικὴ συμπλήρωσις τοῦ διοικητικοῦ στελέχους δὲν νοεῖται ἡ διεύρυνσις τῶν εἰδικῶν τεχνικῶν γνώσεων τοῦ κλάδου ὃν ὑπηρετεῖ (Δίκαιον, Τεχνικὴ, Λογιστικὴ κλπ.) ἀλλὰ ἡ ἀπόκτησις εἰδικῶν περὶ τὴν διοίκησιν γνώσεων, ἡ ἀνάπτυξις μιᾶς εὐρυτέρας ἀντιλήψεως ὅσον ἀφορᾷ τὰ πολυσύνθετα προβλήματα τῆς διοικήσεως ὡς κοινωνικῆς λειτουργίας καὶ ἡ γνώσις τοῦ μεθοδολογικοῦ χειρισμοῦ τῆς ἀντιμετωπίσεως προβληματικῶν καταστάσεων τῆς διοικήσεως.

Εἰς Η.Π.Α. ἡ διοίκησις νοεῖται ὡς ὁ ἐπιστημονικὸς ἐκείνος κλάδος ὁ ὁποῖος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τεχνικῶν γνώσεων καὶ τῶν πορισμάτων τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν μελετᾷ συστηματικῶς τὰ προβλήματα ἀξιοποιήσεως καὶ διευθύνσεως ἀνθρωπίνων καὶ ὑλικῶν πόρων πρὸς ἐπίτευξιν συλλογικῶν σκοπῶν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ διοίκησις θεωρεῖται ἐνιαία ἐπιστῆμη ἐφαρμοστέα εἰς πᾶσαν συλλογικὴν ἐκδήλωσιν ὡς τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς ἐργοστασίου, μιᾶς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἐνὸς ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος ἢ ἐνὸς θρησκευτικοῦ σωματείου. Ἡ τοιαύτη γενικότης τῆς ἔννοιᾶς τῆς διοικήσεως εὐρίσκει ἀνταπόκρισιν εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας ὅπου τόσον αἱ Σχολαὶ Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων ὅσον καὶ αἱ Σχολαὶ Δημοσίας Διοικήσεως ἀναπτύσσουν τὰ προγράμματα τῶν ἐπὶ κοινῆς θεωρητικῆς βάσεως. Τινὰ τῶν Πανεπιστημίων μάλιστα ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐνοποιήσουν τὰς Σχολὰς Δημοσίας καὶ Ἰδιωτικῆς Διοικήσεως. Οὕτω, τὸ γνωστὸν Cornell University, ἐπὶ παραδειγματι, ἵδρυσεν τὴν School of Business and Public Administration.

Πέραν τῆς κοινῆς θεωρητικῆς βάσεως, ἡ διοίκησις ὑποδιαιρεῖται γενι-

κῶς εἰς Δημοσίαν Διοίκησιν καὶ Διοίκησιν Ἐπιχειρήσεων, ἕκαστος δὲ κλάδος ὑποδιαιρεῖται εἰς πλείονας εἰδικότητας. Οὕτως, ἡ Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νοτίου Καλιφορνίας, προσφέρει εἰδικὰ προγράμματα Γενικῆς Διοικήσεως, Διοικήσεως Δήμων, Προγραμματισμοῦ, Διοικήσεως Ἐπανορθωτικῶν Ἰδρυμάτων, Διοικήσεως Νοσηλευτικῶν Ἰδρυμάτων, Ἀστυνομίας, Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας κλπ.

Αἱ Σχολαὶ Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων δὲν ἀποβλέπουν τόσον εἰς τὴν παροχὴν ξηρῶν τεχνικῶν γνώσεων ὅσον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν διοικητικῆς ἰκανότητος (Executive Development). Πρὸς τοῦτο αἱ ἐκτεθεῖσαι εἰς τὸ προηγούμενον μέρος ἀρχαὶ καὶ δὴ τῆς διεπιστημονικῆς βάσεως, τῶν διασταυρουμένων προγραμμάτων, τῆς συζητητικῆς μεθόδου καὶ τῆς συνθέσεως θεωρίας καὶ πράξεως ἔχουσι πλήρη ἐφαρμογὴν εἰς τὰς ἐν λόγῳ σχολάς.

Αἱ Σχολαὶ Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν στελεχῶν μὲ βαθεῖαν γνώσιν τῶν συγχρόνων μεθόδων καὶ τῆς τεχνικῆς τῆς ὀργανώσεως καὶ διευθύνσεως, μὲ ἰκανότητα ἐπιτυχοῦς διευθύνσεως ἑνὸς ἑτεροκλίτου πλήθους εἰδικῶν, μὲ ἐρευνητικὰς ἰκανότητας καὶ μεθοδολογικὰς γνώσεις ἐπαρκεῖς διὰ τὴν συστηματικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῶν συγχρόνων ὀργανισμῶν. Ὡς προελέχθη, αἱ ἐν λόγῳ Σχολαὶ δὲν μορφώνουν εἰδικοὺς (λογιστὰς, μηχανολόγους, οἰκονομολόγους κλπ.) διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὁποίων ὑπάρχουν εἰδικαὶ σχολαί, ἀλλὰ ἀνώτατα διοικητικὰ στελέχη, ἧτοι στελέχη ἰκανὰ ὄχι ἀπλῶς διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν εἰδικῶν προβλημάτων ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικὴν διοίκησιν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ δημοσίων ὀργανισμῶν.

Οὕτως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ παρ' ἡμῶν κρατοῦντα ὅπου ἡ ἀνωτάτη ἐκπαίδευσιν συνίσταται εἰς τὴν συσσώρευσιν τεχνικῶν γνώσεων (ἀστικὸν δίκαιον, ἐμπορικὸν δίκαιον, λογιστικὴ κλπ.) ὑπὸ μορφήν ἀποστηθίσεως τῆς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας, εἰς Η.Π.Α. αἱ Σχολαὶ Διοικήσεως ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν διοικητικῆς προσωπικότητος διὰ τῆς εὐρείας καὶ διεπιστημονικῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν γενικὴν θεωρίαν τῆς διοικήσεως, τὰς θεωρίας τῶν κοινωνικῶν λειτουργιῶν, τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, τῶν κοινωνικο-ψυχολογικῶν ὄρων τῆς παραγωγικότητος, τῆς τεχνικῆς τῆς διοικήσεως, τὰς μεθόδους προγραμματισμοῦ, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάλυσιν τῶν λειτουργιῶν (Operations Research).

Ἡ μέθοδος διδασκαλίας συγκλίνει ἐπίσης πρὸς τὸν αὐτὸν κοινὸν σκοπὸν. Ἡ ἐντατικὴ χρῆσις τοῦ διαλόγου καὶ τῆς συζητήσεως, ἡ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ διδάσκοντος διεξαγωγὴ ἐρευνῶν καὶ μελετῶν, ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς διδασκαλίας μὲ παραδείγματα εἰλημμένα ἐκ τῆς πραγματικότητος καὶ ἡ ἐργασία τοῦ σπουδαστοῦ εἰς τὰ κέντρα ἐρευνῶν ἢ εἰς διοικητικὰς θέσεις Δημοσίων καὶ Ἰδιωτικῶν Ὄργανισμῶν ἀποβλέπουν ἐπίσης εἰς τὴν ἀνάπτυξιν διοικητικῆς ἰκανότητος καὶ «προσωπικότητος».

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ἀμερικανικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα προσπαθεῖ νὰ συνθέσῃ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ προγράμματος. Διὰ τῆς συνθέσεως ταύτης ἐπιδιώκεται ὅπως ὁ ἀπόφοιτος τοῦ Πανεπιστημίου ὄχι μόνον νὰ γνωρίζῃ τὸ θεωρητικὸν ὑπόβα-

θρον τῆς ἐπιστήμης του ἀλλὰ νὰ δύναται νὰ ἐφαρμόζη ἐπιτυχῶς τὰς θεωρητικὰς αὐτοῦ γνώσεις εἰς τὰ καθημερινὰ προβλήματα τοῦ κλάδου του. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ζῶμεν εἰς ἐποχὴν ὅπου τεχνολογικαὶ πρόοδοι καὶ ταχεῖαι μεταβολαὶ τῶν κοινωνικοοικονομικῶν ὄρων θέτουν συνεχῶς νέα προβλήματα διὰ τὴν διοίκησιν, δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ὑπάλληλος ἑνὸς ὀργανισμοῦ προαγόμενος εἰς ἀνωτέρας βαθμίδας, ἀντιμετωπίζει διαφορετικὰ προβλήματα καὶ ἀναλαμβάνει εὐρύτερας εὐθύνας, εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ ἀπόφοιτος τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις ἐγκατέλειπε τὰ πανεπιστημιακὰ θρανία πρὸ δεκαετίας, εἰκοσαετίας ἢ ἐνίοτε τριακονταετίας, δὲν θὰ δύναται νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς καὶ τὰς ἠϋξημένας εὐθύνας τῆς θέσεώς του ἐὰν δὲν τοῦ δοθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθῆ συστηματικῶς μὲ τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς ἐξελίξεις καὶ μεθόδους. Ἐν ὄψει τοῦ προβλήματος τούτου καὶ εἰς ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης, τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῶν Η.Π.Α. ἔχουν λάβει σειρὰν μέτρων. Οὕτω, *πρῶτον*, ὁ διαχωρισμὸς τῶν προγραμμάτων των εἰς τρεῖς ἐπαλλήλους βαθμίδας ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως ἀνταποκρίνεται εἰς διαφορετικὰ ἐπίπεδα προβλημάτων καὶ διοικητικῆς εὐθύνης, τῇ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἐκάστη βαθμὶς τῆς διοικητικῆς ἱεραρχίας ἦτοι κατωτέρα, μεσαία καὶ ἀνωτέρα (Lower Management, Middle Management and Executive Level). *Δεύτερον*, εἰδικὰ προγράμματα μετεκπαίδευσέως προσωπικοῦ ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐνημέρωσιν καὶ ἐκσυγχρονισμὸν τῶν διοικητικῶν στελεχῶν τῆς δημοσίας διοικήσεως καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ μετεκπαίδευσις δὲν θεωρεῖται ὡς ἐπανάληψις τῆς προπαιδεύσεως, δηλ. τῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ ὡς μία συνεχῆς λειτουργία προσαρμογῆς τῶν γνώσεων καὶ ἱκανοτήτων τῶν διοικητικῶν στελεχῶν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεως ἣν κατέχουν, τοῦ ὀργανισμοῦ ὃν ὑπηρετοῦν καὶ τῶν γενικωτέρων κοινωνικοοικονομικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς των. Διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ μεγάλοι ὀργανισμοί, δημόσιοι καὶ ἰδιωτικοί, ἔχουν ἰδιαιτερον τμῆμα ἐκπαιδεύσεως προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον μελετᾷ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τοῦ προσωπικοῦ των καὶ ἔχει διαρκῆ προγράμματα ἐνηρερώσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ τὴν κατάρτισιν καὶ ἐκτέλεσιν αὐτῶν τῶν προγραμμάτων ὑπάρχει στενὴ συνεργασία καὶ ἀμοιβαία συνδρομὴ μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. *Τρίτον*, εἰδικὰ μαθήματα συμπληρωματικῆς μορφώσεως, Σεμινάρια ἢ Διασκέψεις, ὀργανοῦνται ὑπὸ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἐν λόγῳ στελεχῶν εἰς εἰδικὰ προβλήματα προκύπτοντα ἐκ τῶν τεχνολογικῶν προόδων ἢ κοινωνικοοικονομικῶν μεταβολῶν (νέοι φορολογικοὶ κώδικες, αὐτοματισμὸς, χρησιμοποιοῦσις ἠλεκτρονικῶν μηχανῶν, προγραμματισμὸς, νέοι Διεθνεῖς Ὄργανισμοί, κλπ.). *Τέταρτον*, τὰ περισσότερα τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων ἔχουν ἰδρύσει Κέντρα Ἐφηρμοσμένης Ἐρεῦνης, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπευθύνονται Δημόσιοι καὶ Ἰδιωτικοὶ Ὄργανισμοὶ διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν διερεύνησιν τῶν προβλημάτων τῆς διοικήσεώς των. Τὰ κέντρα αὐτὰ ἐξυπηρετοῦν διττῶς τὸν συγχρονισμὸν θεωρίας καὶ πράξεως. Οὕτως, ἀφ' ἑνὸς μὲν τηροῦν ἐνημέρους τοὺς θεωρητικούς καὶ τὰς συγκλήτους τῶν Σχο-

λῶν ἐπὶ τῶν τάσεων καὶ ἐξελίξεων εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς διοικήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνημερώνουν τοὺς ἀσκούντας διοίκησιν ἐπὶ τῶν τελευταίων πορισμάτων ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, ἐπὶ τῶν προκριτέων σχημάτων ὀργανωτικῆς διαρθρώσεως καὶ μεθόδων διοικητικῆς δράσεως. *Πέμπτον*, τὰ προγράμματα τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μὲ τὴν εὐρυτάτην ποικιλίαν τῶν διδασκομένων θεμάτων, τὴν συνεχεῖ ἰσαγωγὴν νέων μαθημάτων, φροντιστηρίων καὶ σεμιναρίων δίδουν ἀπτήν εἰκόνα τῆς σπουδαιότητος, τὴν ὁποίαν ἀποδίδουν εἰς τὴν προσαρμογὴν τῆς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς διοικήσεως. Εἰς τοὺς Πίνακας Γ' καὶ Δ' ἀναφέρονται ἐνδεικτικῶς τὰ μαθήματα, ἅτινα διδάσκονται εἰς τὰς Σχολὰς Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων ἐνὸς Πανεπιστημίου.

Ἡ σημασία, ἣτις ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν στελεχῶν διὰ τὰς Ἰδιωτικὰς Ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν Δημοσίαν Διοίκησιν εἰς Η.Π.Α. καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διπλωμάτων, ἅτινα ἐχορηγήθησαν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1959-60 (Πίναξ Ε').

Π Ι Ν Α Ξ Γ'

*Διδασκόμενα Μαθήματα ὑπὸ τῆς Σχολῆς Δημοσίας Διοικήσεως
τοῦ Πανεπιστημίου Νοτίου Καλιφορνίας*

A. Undergraduate Level (Κολλεγιακαὶ σπουδαί)

<i>Γενικά Μαθήματα</i>	<i>Μονάδες</i>
Στοιχειώδεις Ἀρχαὶ Διοικήσεως	3
Κοινωνία καὶ Διοίκησις	3
Διοικητικὸς Προγραμματισμὸς	3
Ἀρχαὶ Διακυβερνήσεως τῶν Η.Π.Α.	3
Διοικητικὴ Ἀλληλογραφία	2
Σύνταξις Διοικητικῶν Ἐκθέσεων	2
Δημόσιαι Σχέσεις	2
Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις	4
Δημοτικὴ Διοίκησις	4
Ὁμοσπονδιακὴ Διοίκησις	2
Ἡ Στατιστικὴ ἐν τῇ Δημοσίᾳ Διοίκησει	3
Κυβερνητικαὶ Ὑπηρεσίαι Πληροφοριῶν	4
Διοίκησις Ἀστικῶν Μητροπολιτικῶν Περιωχῶν (Πολεοδομικῶν Συγκροτημάτων)	3
Ἀρχαὶ Ὁργανώσεως καὶ Διευθύνσεως	2
Διοικητικὴ Ἀνάλυσις (Μέθοδοι καὶ Διαδικασίαι)	3
Μέτρησις Ἐργασίας	3
Ἀνθρώπιναὶ Σχέσεις ἐν τῇ Διοίκησει	2
Πολιτικὴ καὶ Διοίκησις	3
Δημοτικὴ Νομοθεσία	6
Κανονιστικὴ Διοίκησις	3
Διοικητικὸν Δίκαιον	3

<i>Διοικήσεις Δημοσιοῦπαλληλικοῦ Προσωπικοῦ</i>	<i>Μονάδες</i>
Μέθοδοι ἑκπαιδεύσεως διοικητικοῦ προσωπικοῦ	1
Διοίκτησις Προσωπικοῦ	3
Μέθοδοι Ἐκπαιδεύσεως Τεχνικοῦ Προσωπικοῦ	3
Μέθοδοι Ἀξιολογήσεως Προσωπικοῦ	2
Μέθοδοι Ἐξετάσεων Προσωπικοῦ	4
Μισθολογία καὶ Ἀμοιβαὶ Προσωπικοῦ	2
Ἐκπαίδευσις Προϊσταμένων Ὑπηρεσιῶν	2
Ἐκπαίδευσις Διευθυνόντων Συσκέψεις	2
<i>Δημοσία Οἰκονομικὴ Διοίκτησις</i>	
Ἐκτίμησις Περιουσιῶν καὶ Φοροδοτικῆς Ἰκανότητος	2
Οἰκονομικὴ Διοίκτησις	3
Δημόσιον Λογιστικὸν	3
Προμήθειαι Δημοσίου	2
Προϋπολογισμὸς	3
<i>Διοίκτησις Εἰδικῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν</i>	
Προβλήματα Πολεοδομίας	2
Διεύθυνσις Πολεοδομικῶν Ὑπηρεσιῶν	2
Διοίκτησις Δημοσίων Κτημάτων	2
Πολεοδομικὴ Νομοθεσία	4
Διοίκτησις Δημοσίων Ἔργων	3
Διοίκτησις Ὑπηρεσιῶν Ἐπειγούσης Βοηθείας	2
Ἐλεγχος Οἰκοδομικῶν Κατασκευῶν	4
Διοίκτησις Δημοσίων Ὄργανισμῶν ἐν γένει	4
Διοίκτησις Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	4
Ἔρευνα, Συλλογὴ στοιχείων καὶ Ἀνάλυσις ἐπὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	2
Διοίκτησις Στρατιωτικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ Ὄργανισμῶν	3
Δίκαιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	4
Διοικητικαὶ ἐπιδικάσεις ἐπὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	2
<i>Διοίκτησις Ἀστυνομίας καὶ Ἐπανορθωτικῶν Ἰδρυμάτων</i>	
Ποινικὸς Νόμος	6
Ἀστικὸς Νόμος	2
Ἐπιστημονικὴ Ἀνάλυσις Ἀποδείξεων	3
Ἐπιστημονικὴ Ἀνάλυσις Αὐθεντικότητος Ἐγγράφων	2
Ψυχολογία Ἀστυνομικῶν Ὄργάνων	2
Ἀστυνομικὴ Τεχνικὴ	2
Ποινικὴ Δικονομία	3
Ἀστυνομικὴ Φωτογραφία	4
Δακτυλικά ἐποτυπώματα	4
Ταυτότης Βλημάτων	2
Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Ἐπιστήμην	2
Ἀστυνομία Ἠθῶν	2

Μονάδες

Ἡ Ἀπόδειξις ἀπὸ Νομικῆς καὶ Πραγματικῆς Πλευρᾶς	3
Μέθοδοι Προλήψεως τῆς Παιδικῆς Ἐγκληματικότητος	2
Ἐλεγχος Τροχαίας Κινήσεως	2
Δίκαιον Τροχαίας	3
Ἔρευνα Ἀτυχημάτων	3
Νομικαὶ Ἀπόψεις Προλήψεως Ἐγκληματικότητος	1
Ἀστικός Νόμος καὶ Πολιτικὴ Δικονομία	6
Καταδίωξις Λαθρεμπορίου καὶ Ναρκωτικῶν	2
Διοικήσις Ποινικῆς Δικαιοσύνης	2
Ἀστυνομικός Προγραμματισμός	2
Ἀστυνομικὴ Διοικήσις	4
Ἀστυνομικὴ Ἔρευνα	3
Ἀστυνομικὴ Ἀνάκρισις	2
Προστασία Βιομηχανικῶν Ἐγκαταστάσεων	2
Τήρησις Ἀστυνομικῶν Ἀρχείων	6
Ἱατροδικαστικὴ	2
Διεύθυνσις Προγραμμάτων Προστασίας τῆς Νεότητος	2
Ἡ Κοινωνιολογία τοῦ Ἐλέγχου τῆς Ἐγκληματικότητος	2
Παρακολούθησις Καταδίκων καὶ Ἀποφυλακισμένων	2
Γενεσιουργοὶ Λόγοι τῆς Παιδικῆς Ἐγκληματικότητος	2
Ἀστυνομικαὶ Λειτουργίαι καὶ Μέθοδοι	2
Συγκριτικὴ Ἀστυνομικὴ Διοικήσις	2
Ἀντιαλκοολισμός	2

Διοικήσις Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Πυροσβεστικὴν	2
Πυροσβεστικαὶ Μονάδες	2
Προβλήματα Προστασίας ἀπὸ Πυρὸς	2
Ἀξιολόγησις Πυροσβεστικῶν Ὑπηρεσιῶν	2
Πυροσβεστικὴ Διοικήσις	2
Πυροσβεστικὴ Νομοθεσία	4
Βιομηχανικοὶ Κίνδυνοι Ζωῆς	2
Ἔρευνα Ἐμπρησμῶν	2
Διεύθυνσις Προγραμμάτων Προλήψεως Πυρὸς	2
Κανονισμός καὶ Μέθοδοι Προστασίας ἀπὸ Ἐπικίνδυνα Χημικὰ Κατασκευάσματα	4
Τακτικὴ καὶ Στρατηγικὴ Ἐναντίον τοῦ Πυρὸς	2
Προστασία Βιομηχανικῶν Ἐγκαταστάσεων	4

B' Graduate Level (Μεταπτυχιακαὶ Σπουδαί)

Βασικαὶ Ἀρχαὶ Δημοσίας Διοικήσεως	2
Μέθοδοι Ὁργανώσεως καὶ Διοικήσεως	4

	<i>Μονάδες</i>
Κοινωνικαί και Ψυχολογικαί Ἀπόψεις τῆς Ὁργανώ- σεως και Διευθύνσεως	3
Συγκέντρωσις και Ἐπεξεργασία Στατιστικῶν και Πλη- ροφοριακῶν Στοιχείων τῆς Διοικήσεως	2
Ἐπιστημονική Ἔρευνα Διοικητικῶν Λειτουργιῶν	2
Σεμινάριον Ἀνθρωπίνων Σχέσεων	4
Σεμινάριον Ὁμοσπονδιακῆς Διοικήσεως	3
Προβλήματα Δημοσιούπαλληλικῆς Διοικήσεως	3
Σεμινάριον Ἐκπαιδεύσεως Προσωπικοῦ	3
Διοίκησις Δημοσίων Οἰκονομικῶν	3
Σεμινάριον Ἀστυνομικῆς Διοικήσεως	4
Ψυχολογικαί Ἐπανορθωτικαί Μέθοδοι	4
Σεμινάριον Διοικήσεως Ποινικῶν Καταστημάτων	2
Σεμινάριον Συγκριτικῆς Ἀστυνομίας	3
Σεμινάριον Παρακολουθήσεως Ἀποφυλακισθέντων	2
Σεμινάριον Ἀστικῆς Ἀνανεώσεως (Ἀναζωογόνησις φθει- νουσῶν Περιχοῶν)	2
Ἐκπαιδευτικὰ Προβλήματα τῆς Δημοσίας Διοικήσεως	6
Σεμινάριον Δημοτικῆς Διοικήσεως	4
Διευθυνομένη Ἔρευνα	4
Διοικητική Βιβλιογραφία και Ἔρευνα	2
Διοικητικὸν Δίκαιον	2
Σεμινάριον Συγκριτικῆς Δημοσίας Διοικήσεως	2
Διοικητικὴ Θεωρία	4
Σεμινάριον Ὁργανώσεως	4
Σεμινάριον Δημοσιούπαλληλικῆς Πολιτικῆς	4
Σεμινάριον Προγραμματισμοῦ	4
Διεύθυνσις Προγραμματισμοῦ Ἀναπτύξεως Ἀστικῶν Περιοχῶν	2
Σεμινάριον Ἐρεῦνης και Ἀναλύσεως τοῦ Προγραμματι- σμοῦ Ἀναπτύξεως Ἀστικῶν Περιχοῶν	2
Προγραμματισμὸς και Πολεοδομικὸν Σχέδιον	2
Σχεδιασμὸς και Ἐφαρμογὴ Προγραμματισμοῦ Ἀστι- κῆς Ἀναπτύξεως	6

Σημείωσις : Εἰς τὸν ὡς ἄνω κατάλογον δὲν περιλαμβάνονται μαθήματα διδασκόμενα εἰς τὰς εἰδικὰ κέντρα και προγράμματα τῆς ὡς εἴρηται Σχολῆς.

Π Ι Ν Α Κ Α

Διδασκόμενα Μαθήματα ὑπὸ τῆς Σχολῆς Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων
τοῦ Πανεπιστημίου Νοτίου Καλιφορνίας

	Μονάδες
Ἐφηρμοσμένη Ὄργανωτική	3
Σιδηροδρομικαὶ Μεταφοραὶ	5
Ὀδικαὶ Μεταφοραὶ	3
Ἀεροπορικαὶ Μεταφοραὶ	3
Θαλάσσιαι Μεταφοραὶ	3
Ρύθμισις Τροχαίας	5
Διεύθυνσις Ἀεροπορικῶν Ἐταιρειῶν	3
Οἰκονομικὴ καὶ Ἐκμετάλλευσις Ἀεροπορικῶν Μεταφορῶν	3
Ἐκμετάλλευσις Ἀεροδρομίων	3
Ἀεροπορικὸν Δίκαιον καὶ Διοικητικοὶ Κανονισμοὶ	2
Ἐσωτερικὸν Ἐμπόριον	3
Χρῆσις Ὑλικῶν	3
Ἔρευνα Ἀεροπορικῶν Δυστυχημάτων	2
Κανονισμοὶ Τροχαίων Μεταφορῶν	2
Ἡ Ἀεροπορία εἰς τὴν Σύγχρονον Ἐποχὴν	2
Σύγχρονα Προβλήματα Μεταφορῶν	3
Ἀνθρώπιναι Σχέσεις καὶ Ἡγεσία	3
Ἐμπορικὸν Δίκαιον	3
Ἐκπαίδευσις Προσωπικοῦ	3
Στατιστικὴ τῶν Ἐπιχειρήσεων	3
Φορολογία Ἐπιχειρήσεων	3
Προμήθειαι καὶ Ἐλεγχος Ἀποθεμάτων	3
Προϋπολογισμὸς Κόστους	2
Διοίκησις Μικρῶν Βιομηχανιῶν	2
Βιομηχανικὴ Στατιστικὴ	2
Στατιστικὸς Ἐλεγχος	3
Διοίκησις Προσωπικοῦ	3
Μέθοδοι Προσλήψεως Προσωπικοῦ	2
Καθοδήγησις Προσωπικοῦ	2
Ἀσφάλεια καὶ Ὑγιεινὴ Βιομηχανικῶν Ἐργοστασίων	2
Συλλογικαὶ Συμβάσεις	3
Ἐπιλογή Προσωπικοῦ	2
Προγραμματισμὸς καὶ Ἐλεγχος Παραγωγῆς	3
Βιομηχανικὴ Ἔρευνα καὶ Ἀνάλυσις	3
Δημόσιαι Σχέσεις	2
Βιομηχανικαὶ Σχέσεις	3
Μισθολογία καὶ Ἀμοιβαὶ Προσωπικοῦ	2
Ἐπιχειρηματικὴ Πολιτικὴ	3
Πρακτικὴ τῆς Διοικήσεως	3

	<i>Μονάδες</i>
Ίστορία τῶν Ἐμπορικῶν Ἐργασιῶν	2
Ἐπιχειρηματικὴ Πολιτικὴ	3
Διεύθυνσις Βιομηχανιῶν	2
Ἐμπορικὸν Δίκαιον	4
Σχέσεις Ἐργασίας - Κεφαλαίου	2
Ἐρευναι ἐπὶ Προβλημάτων Μεταφορῶν	4
Κλαδικὴ Ἀνάλυσις τῆς Ἀμερικανικῆς Βιομηχανίας	2
Προβλήματα Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων	4
Προβλήματα Διευθύνσεως Προσωπικοῦ	2
Διοικητικὸς Προγραμματισμὸς	4
Ἡλεκτρονικὰ Συστήματα εἰς τὰς Ἐπιχειρήσεις	2
Κρατικὴ Ἐποπτεία ἐπὶ τῶν Ἰδιωτικῶν Ἐπιχειρήσεων	4
Ἐφαρμογαὶ Ἀνθρωπίνων Σχέσεων	2
Προβλήματα Ἀνθρωπίνων Σχέσεων	2
Ἐκπαίδευσις Προϊσταμένων	2
Ἐκπαίδευσις Διευθυντῶν	2
Προβλήματα Ἐπιχειρηματικῆς Πολιτικῆς	2
Ἐρευναι ἐπὶ τῶν Βιομηχανικῶν Σχέσεων	2
Μακροχρόνιος Προγραμματισμὸς τῆς Βιομηχανικῆς Ἀνα- πτύξεως	2
Πολιτικὴ τῆς Διευθύνσεως ἐπὶ Βιομηχανικῶν Σχέσεων	2
Ἀνωτέρα Βιομηχανικὴ Στατιστικὴ	2
Ἐφηρμοσμένη Ἐμπορικὴ Στατιστικὴ	2
Σύγχρονα Προβλήματα Φορολογίας τῶν Ἐπιχειρήσεων	2
Διοικητικὸς Ἐλεγχὸς τῶν Ἐπιχειρήσεων	2
Δυναμικὴ τῶν Παραγωγικῶν Ὁμάδων	2
Προβλήματα Ἐπιγείων Μεταφορῶν	2
Σύγχρονα Προβλήματα Ἀεροπορικῶν Συγκοινωνιῶν	2
Σεμινάριον Διοικήσεως	2
Σεμινάριον Σχέσεων Προσωπικοῦ	2
Σεμινάριον Ἐπιχειρηματικῆς Στατιστικῆς	4
Σεμινάριον Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων	2
Σεμινάριον Ἀεροπορικῶν Συγκοινωνιῶν	2
Διευθυνομένη Ἐρευνα	4
Σεμινάριον Ἀξιολογήσεως Προσωπικοῦ	4

Π Ι Ν Α Ξ Ε'

Χορηγηθέντα διπλώματα κατά κλάδους υπό 'Ανωτάτων 'Εκπαιδευτικών 'Ιδρυμάτων
κατά τὸ 'Ακαδημαϊκὸν Ἔτος 1959 - 1960

Κ λ ἄ δ ο ς	B. S.	M. S.	Ph. D.	Σύνολον
ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ	6.948	1.490	516	8.954
Ἄγροτική Οἰκονομία	(613)	(287)	(76)	(976)
Γεωπονική	(4.898)	(996)	(411)	(6.305)
Δασοπονία	(1.437)	(207)	(29)	(1.673)
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ	2.272	261	8	2.541
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ	75.755	6.879	236	82.870
Βιβλιοθηκονομία	(1.938)	(305)	(19)	(2.262)
Δημόσιαι Σχέσεις	(1.034)	(171)	(3)	(1.208)
Δημοσία Διοικήσεις	(451)	(158)	(17)	(626)
Διοικήσεις Ἐπιχειρήσεων	(51.522)	(4.643)	(135)	(56.300)
Κοινωνική Πολιτική	(2.259)	(239)	(23)	(2.521)
Νομική	(9.314)	(520)	(24)	(9.858)
Πολιτικά ἐπιστῆμαι	(9.237)	(843)	(15)	(10.095)
ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ	57.913	6.557	2.473	66.943
Βιολογία	(8.409)	(617)	(141)	(9.167)
Γεωγραφία	(973)	(206)	(68)	(1.247)
Γεωλογία	(2.428)	(574)	(190)	(3.192)
Ζωολογία	(2.250)	(364)	(185)	(2.799)
Ἱατρική	(7.074)	—	—	(7.074)
Μαθηματικά	(11.437)	(1.765)	(303)	(13.505)
Νοσοκομειακή	(6.661)	(599)	—	(7.260)
Ὄδοντιατρική	(3.248)	—	—	(3.248)
Φαρμακευτική	(3.492)	(131)	(51)	(3.674)
Φυσική	(4.338)	(1.073)	(487)	(5.898)
Χημεία	(7.603)	(1.228)	(1.048)	(9.879)
ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ	13.166	2.892	292	16.350
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ	51.802	5.998	1.237	59.037
Θεολογία	(9.002)	(1.331)	(276)	(10.609)
Ἱστορία	(14.783)	(1.794)	(342)	(16.919)
Κοινωνιολογία	(7.182)	(440)	(161)	(7.783)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	11.938	1.192	277	13.407
Οἰκιακή Οἰκονομία	(4.450)	(484)	(40)	(4.974)
Οἰκονομικαὶ Ἐπιστῆμαι	(7.488)	(708)	(237)	(8.433)
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	90.179	33.512	1.650	125.341
ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ	39.609	7.478	803	47.890
Ἀρχιτεκτονική	(1.801)	(319)	(17)	(2.137)
Μηχανική κλπ.	(37.808)	(7.159)	(786)	(45.753)
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	5.498	1.134	229	6.859